

ÅRSRAPPORT 2011

NSB – KONSERVERNET

Innholdsfortegnelse

Viktige hendelser	3
Konsernsjefens årsberetning	4
Årsoppgjøret	
Styrets beretning	5
Resultatregnskap	12
Balanse	13
Egenkapital og gjeld	14
Kontantstrøm	15
Endringer i konsernets egenkapital	16
Noter	17
Revisjonsberetning	54
Eierstyring og selskapsledelse	56

Viktige hendelser 2011

Betydelige utfordringer knyttet til infrastrukturen

Det har i perioder vært betydelige problemer knyttet til infrastrukturen utenfor det sentrale østlandsområdet. Dette skyldes dels klimatiske forhold som har forsterket utfordringene med en for svak infrastruktur og har resultert i stengte strekninger og bortfall av trafikk for både person- og godsvirksomheten.

Oslo S var stengt i 6 uker sommeren 2011 grunnet vedlikeholdsarbeider, noe som skapte betydelige utfordringer med transportavviklingen i sommertrafikken. Avviklingen ble allikevel godt gjennomført selv om det var en del problemer i oppstarten.

I september åpnet det nye dobbelsporet i vestkorridoren og en av de grunnleggende forutsetningene for god trafikkavvikling vestover er nå på plass.

Geir Isaksen ny konsernsjef i NSB

Geir Isaksen ble ansatt som ny konsernsjef i NSB-konsernet. Geir Isaksen kom fra stillingen som konsernsjef i Cernaq ASA.

Konsernstyret i NSB har lagt vekt på Geir Isaksens lederegenskaper, dokumenterte resultater og evne til å motivere medarbeidere.

Nettbuss vokser i vest

Nettbuss har fått anbudet på Bergen Vest. Kontrakten som omfatter Sotra, Øygarden og Askøy er inngått med Skyss. Til sammen er anbudet på 160 millioner kroner per år over syv år pluss opsjon for kjøper på ytterligere to år.

Nettbuss overtok ved årsskiftet 51 prosent av aksjene i Fjord1s bussvirksomhet. Fjord 1 opererer i Sogn og Fjordane og på Sunnmøre og har stor ekspressbusstrafikk på Vestlandet mellom Bergen og Ålesund og mot Oslo. Overdragelsen omfatter 350 busser og det blir 500 nye medarbeidere i Nettbuss-konsernet. I tillegg har Nettbuss åpnet en ny ekspressbussrute mellom Stavanger og Bergen med seks nye busser med vekt på god komfort for de reisende.

Togbillett på mobiltelefonen

I slutten av november ble det for reisende på NSB Gjøvikbanen mulig å kjøpe togbillett på mobiltelefonen. Dette innføres på alle NSBs strekninger fra februar 2012.

For å kunne kjøpe tog billett på mobil trenger man en smarttelefon av typen iPhone eller Android. Løsningen gir reisende mulighet til å kjøpe togbillett uavhengig av hvor en er i kjøpsøyeblikket. En trenger ikke å skrive ut billetten, men bare vise fram mobiltelefonen. I samme løsning ligger muligheten til å sjekke rutetider og eventuelle forsinkelser.

Bedre internettgang i togene

NSBs tog oppgraderes med nye antenner som sikrer bedre internettdekning om bord for kundene som reiser med NSB.

Det har vært et stort påtrykk, særlig fra pendlerne, for å få bedre internettmuligheter på togene. Det er da også pendlerne som prioriteres først når det nye utstyret kommer på plass.

Konsernsjefens beretning for 2011

Da jeg begynte som konsernsjef i NSB 1. september, møtte jeg et konsern med mange entusiastiske medarbeidere, mange muligheter, men også betydelige utfordringer. Både kvaliteten på vår leveranse til kundene og lønnsomheten i virksomheten må forbedres.

Konsernets resultat før skatt på -130 MNOK er ikke tilfredsstillende, og avkastningen på egenkapitalen er negativ. Selv om en korrigerer for urealiserte verdiendringer på finansielle sikringsinstrumenter på 220 MNOK er resultat og avkastning fortsatt alt for lavt. Resultatene i eiendomsvirksomheten og deler av bussvirksomheten er tilfredsstillende, men vi må forbedre oss betydelig innenfor persontogvirksomheten og spesielt godsvirksomheten.

Forbedringsarbeidet rundt Oslo S og åpningen av Bærumstunnelen har bidratt til en vesentlig forbedring i punktligheten i togtrafikken spesielt på Østlandet, og viser at oppgradering av infrastrukturen rundt Oslo gir resultater. Samtidig har vedlikeholdet av togene våre blitt stadig bedre, og vi har færre feil som fører til stopp i trafikken. Det er viktig for oss at denne gode trenden fortsetter.

Ny avtale om offentlig kjøp med staten gjør at vi kan realisere en ny rutemodell for Østlandsområdet fra desember 2014, med oppstart med enkeltstrekninger fra desember 2012. Flere avganger og nye tog vil gi et vesentlig bedre tilbud til kundene våre. I 2012 vil de første nye togene bli satt inn mellom Lillehammer og Skien, og i løpet av 2013 skal i alt 50 nye tog være i trafikk på Østlandet. Dette vil gi et bedre tilbud med høyere kapasitet og bedre komfort.

2011 har vært et vanskelig år for all transport med jernbane. Bakgrunnen er i stor grad at driften på mange av strekningene utenom det sentrale Østlandsområdet i perioder har vært utsatt for flom, ras og infrastrukturfeil, og at dette har rammet virksomheten både gjennom inntektsvikt og økte kostnader. Dette har hatt stor betydning for togtrafikken, spesielt for vårt godstrafikktilbud som er svært konkurranseutsatt fra veitrafikk. CargoNet som står for vårt godstransporttilbud på jernbane har en stor jobb foran seg i 2012 med å snu den negative utviklingen. Hovedutfordringen er å bedre leveringspunktigheten og derved skape fornyet tillit til transportformen i næringslivet. Dette vil kunne øke transportvolumene og bedre det økonomiske resultatet for virksomheten. Det er vedtatt en omfattende handlingsplan som vil gi et mer robust utgangspunkt for godsvirksomheten i NSB i årene som kommer.

På slutten av 2011 sikret Nettbuss seg kontrakter i Bergensområdet, samtidig som selskapet den 1. januar 2012 overtok 51 prosent av bussvirksomheten til Fjord1. Til sammen har 350 busser skiftet eier, og det er blitt 500 nye medarbeidere i Nettbuss-konsernet. Vår bussvirksomhet åpnet også en ny ekspressbussrute mellom Stavanger og Bergen. Vi er nå et stort busselskap også på Vestlandet, og har klare ambisjoner om å vokse.

Rom Eiendom får mye oppmerksomhet rundt sine utviklingsprosjekter ved Oslo S og i Bjørvika. Disse prosjektene er kapitalkrevende, og representerer store løfter for NSB-konsernet, men gir også en god avkastning. Rom Eiendom er også aktiv i mange andre områder av landet, og arbeider med forbedring av knutepunkter ved en rekke stasjoner. Før jul ble den nye skysstasjonen på Lillehammer åpnet, med forbedring av overgangen mellom buss og tog, gode parkeringsmuligheter og drosjer tett ved. Jeg mener det er viktig for NSB-konsernet å bidra til utvikling av gode knutepunkter. Da styrker vi kollektivtrafikken.

NSB er et sammensatt konsern som gjør mye mer enn å kjøre persontog. Vår virksomhet omfatter i tillegg blant annet Norges største busselskap, den største norske aktøren innen godstransport på jernbane og et av Norges ledende eiendomsselskap. Vi vil med full kraft fortsette vårt arbeide med å sørge for effektiv, tilgjengelig, sikker og miljøvennlig transport av personer og gods.

Geir Isaksen
konsernsjef
NSB-konsernet

Styrets årsberetning NSB-konsernet 2011

(Fjorårets tall i parentes)

Sammendrag av resultatene for NSB-konsernet for 2011

Utviklingstrekk

- Driftsresultat er 207 MNOK (379 MNOK).
- Avkastningen på bokført egenkapital er - 1,9 %
- Økt antall passasjerer i bussvirksomheten
- Økt antall passasjerer og bedret driftsresultat for persontogvirksomheten
- Redusert volum og redusert driftsresultat for godsvirksomheten
- Betydelige kostnadsførte negative effekter av verdiendringer på finansielle sikringsinstrumenter
- Klimatiske forhold påvirket punktlighet og regularitet negativt og rammet spesielt godsvirksomheten
- En positiv utvikling i punktlighet i høst for persontogene som følge av egne tiltak, sommerens oppgradering av infrastruktur rundt Oslo S og åpning av nytt dobbeltspor Lysaker-Sandvika

Viktige hendelser

For persontogene var det en bedring i trafikkavviklingen i 2011 i forhold til året før. Dette skyldes i hovedsak flere tilgjengelige tog, bedret vinterberedskap og bedret infrastruktur rundt Oslo. Fornyng av infrastruktur rundt Oslo S og åpning av nytt dobbeltspor Lysaker-Sandvika bidro til betydelig bedring utover høsten.

I løpet av året har oppgraderte tog blitt satt i trafikk, og de nye Flirt- togene er under uttesting på norske skinner og i norsk klima. Alternativ trafikkavvikling som følge av stengingen av Oslo S i seks uker i sommer ble gjennomført som planlagt etter enkelte oppstartproblemer. Brann i snøoverbygging ved Hallingskeid medførte totalhavari på to togsett, men alvorlig fysiske skader på passasjerene ble unngått.

Godstrafikken har vært hardt rammet av ras, flom og stengte banestrekninger, men har også hatt bedring i trafikkavviklingen utover høsten. Med bakgrunn i svak resultatutvikling er det igangsatt tiltak med forbedring og omstilling av godsvirksomheten, og vedtatt avvikling av det innenlandske godstilbudet i Sverige.

For bussvirksomheten øker andelen anbuds kjøring. Bussvirksomheten har økt satsingen på Sør- og Vestlandet gjennom oppstart av nye anbudsområder, opprettelse av nye ruter og overtakelse av virksomhet.

Eiendomsvirksomheten har fortsatt sin utvikling av knutepunkt og sentrumsnære områder. Lillehammer skystasjon ble åpnet i desember, og bygging av nytt hovedkontor for Gjensidige og NSB nær Oslo S er startet.

Konsernsjef Einar Enger sluttet i mai, og Geir Isaksen ble ansatt som ny konsernsjef med virkning fra 1. september. Konserndirektør Arne Fosen var konstituert konsernsjef fra 13. mai 2011 og fram til Isaksen tiltrådte.

Resultatutvikling

Konsernets resultat før skatt er - 130 MNOK (331 MNOK). Driftsresultatet er 207 MNOK (379 MNOK). Hovedårsakene til endringen er:

- Bedret driftsresultat i persontog virksomheten, i hovedsak pga. økt antall passasjerer, økt offentlig kjøp av persontogtjenester og reduserte kostnader knyttet til driftsavvik sist vinter
- Redusert driftsresultat i bussvirksomheten i hovedsak på grunn av endrede driftskostnader
- Forverret resultat i godsvirksomheten i hovedsak på grunn av økte kostnader og volumreduksjon knyttet til kvalitetsproblemer, omstilling, og nedleggelse av hoveddelen av aktiviteten i Sverige
- Urealiserte kostnadsførte verdiendringer på finansielle instrumenter (rentesikring) på - 220 MNOK

Netto finansposter - 342 MNOK (- 58 MNOK) økte i hovedsak på grunn av økt rentebærende gjeld og endring i virkelig verdi på finansielle sikringsinstrumenter. Verdiendringen har ikke kontanteffekt.

Sammendrag av resultater og utviklingstrekk for virksomhetsområdene**Persontogvirksomheten**

Totale driftsinntekter for persontogvirksomheten i 2011 er 5 380 MNOK (4.871 MNOK), en økning fra foregående år med 10 %. Antall personkilometer i norsk virksomhet ble likt fjoråret, mens antall reiser økte med 1,5 % til 52,5 mill.

Driftsresultatet for den samlede persontogvirksomheten ble på - 29 MNOK (- 234 MNOK), en bedring på 205 MNOK i forhold til 2010. Bedringen skyldes i hovedsak økning i antall reisende, økt offentlig kjøp av persontogtjenester og bedret drift med færre driftsavvik i løpet av vinteren.

For virksomheten i Norge viste høstmålingene for kundetilfredshet (KTI) en bedring til 63 (61) for lokaltog og 72 (72) for regiontog.

Bussvirksomheten

Bussvirksomheten består av 37 selskaper, inkludert morselskapet Nettbuss AS, og utfører busstransport i Norge, Sverige og Danmark.

Driftsresultat for virksomheten er 85 MNOK (180 MNOK). Totale driftsinntekter for 2011 er 4 864 MNOK (4 318 MNOK), en økning på 13 % fra året før. Økningen i driftsinntekter kan i hovedsak knyttes til overtagelse av virksomhet, mens nedgangen i driftsresultat i hovedsak skyldes endrede driftskostnader. Bussvirksomheten fraktet totalt 126 (116) mill. reisende, en økning med 10 mill. reisende fra 2010. Ekspressbusskonseptet TIMEkspressen fraktet 4,6 mill. passasjerer mot 4,4 mill. i 2010.

Kundemålingene i 2011 viser at bussvirksomheten leverer svært god kvalitet på ekspressbussruter. TIMEkspressen fikk en kundetilfredshet-score på 83 (82). Totalt for alle ekspressrutene ble det en score på 82 (81).

Bussvirksomheten overtok i løpet av 2011 de resterende 50 % av aksjene i Borg Buss AS, og har med effekt fra 1. januar 2012 kjøpt 51 % av aksjene i Fjord1's bussvirksomhet.

Bussvirksomheten har deltatt i flere anbudskonkurranser. I Norge er det i 2011 startet kjøring på i Kristiansand og Østfold. Det er også gjenfunnet kontrakt om kjøring inne på Oslo Lufthavn Gardermoen. Som følge av tapte anbud er store deler av kjøringen i Trondheim og i Sande i Vestfold avviklet.

Godsvirksomheten

Året 2011 har vært preget av kvalitetsutfordringer med økte kostnader og tapt omsetning. Det har i markedet vært en tiltagende tillitssvikt til jernbanetransport som følge av flere perioder med stengte banestrekninger i Norge, og dårlig punktlighet som følge av svakheter i infrastrukturen både i Norge og Sverige. Det er igangsatt en betydelig omstilling og restrukturering av godsvirksomheten, herunder beslutning om avvikling av hoveddelen av den innenlandske virksomheten i Sverige.

Spesielt i Norge har slutten av året vist meget god punktlighet, men dette har ikke vært nok til å kompensere for utfordringene store deler av året.

Inntektene ble økt med 1 % til 1 452 MNOK (1 439 MNOK). Driftsresultatet for godstogvirksomheten ble forverret til - 224 MNOK (-48 MNOK). Driftsresultatet inkluderer kostnader for avvikling av innenlandsk godstransport i Sverige.

Det ble nådd en leveringspunktlighet på henholdsvis 81 % og 75 % for Norge og Sverige.

Eiendomsvirksomheten

Konsernets strategi for eiendomsvirksomheten innebærer å optimalisere verdiutviklingen av eiendomsmassen med sikte på salg av driftsuavhengige eiendommer tilpasset markedsmuligheter og konsernets finansieringsbehov. I tillegg skal eiendomsvirksomheten utvikle og forvalte eiendomsporteføljen slik at transportvirksomheten i NSB-konsernet styrkes.

Gjennom økt fokus på knutepunktutvikling og fortetting av stasjonsområder og stasjonsnære områder, skal det søkes å oppnå økt utnyttelsesgrad på eiendommene og økt trafikkgrunnlag for toget og for andre kollektivmidler.

Virksomheten omfatter et utleieareal på ca. 730.000 kvm og et utviklingsareal på ca. 2 mill kvm, og oppnådde i 2011 et positivt driftsresultat på 349 MNOK (382 MNOK). Nedgangen skyldes i hovedsak reduserte salgsgvinster.

Støttefunksjoner

De fleste støttefunksjoner er skilt ut i egne aksjeselskaper. Verksted- og vedlikeholdsfunksjonene er ivaretatt av Mantena-konsernet. NSB Trafikkservice AS ivaretar renhold av togene. Arrive AS leverer IT-tjenester. Finse Forsikring AS arbeider med risikohåndtering for å begrense den økonomiske effekten av skadehendelser, samt minimere konsernets risikokostnader.

Mantena-konsernet utfører vedlikehold av tog i Norge i Mantena AS, vedlikeholdsoppgaver på tog i Sverige gjennom datterselskapet Mantena Sverige AB og er partner i vedlikeholdet av rullende materiell for tunnelbanen i Stockholm.

Driftsresultatet for støttefunksjonene er 26 MNOK (99 MNOK).

Eierstyring og selskapsledelse**Eierforhold**

NSB er et av Norges største transportkonsern. Morselskapet NSB AS eies av staten ved Samferdselsdepartementet. Konsernets hovedkontor er i Oslo, mens virksomheten er spredt over det meste av Norge og i deler av Sverige og Danmark.

Organisering

Konsernet har virksomhet innen følgende hovedområder:

- Persontog gjennom NSB AS, NSB Gjøvikbanen AS og Svenska Tågkompaniet AB
- Buss gjennom selskapene i Nettbuss-konsernet
- Gods gjennom selskapene i CargoNet-konsernet
- Eiendom gjennom selskapene i Rom-konsernet

Mål og strategier

NSB-konsernet har som hovedmål å skape verdier for eier og samfunn gjennom å sørge for effektiv, tilgjengelig, sikker og miljøvennlig transport av personer og gods.

NSB-konsernet skal

- unngå skade på mennesker og miljø
- være det ledende landbaserte transportselskapet i Norden
- tjene penger
- ha fornøyde kunder
- ha høyt kvalifiserte og motiverte medarbeidere
- opprettholde finansiell handlefrihet

Intern kontroll

NSB-konsernet følger norsk anbefaling om eierstyring og selskapsledelse med de tilpasninger som følger av eierstrukturen. I tillegg legger NSB til grunn statens prinsipper for god eierstyring. I vedtektene er det presisert at selskapet har som samfunnsoppdrag å sørge for effektiv, tilgjengelig, sikker og miljøvennlig transport av personer og gods.

NSB-konsernet har etablert internkontrollsystemer som omfatter verdigrunnlag, etiske retningslinjer, organisering, fullmaktstruktur og styrende dokumenter. Styret gjennomgår årlig konsernets forretningsidé, verdigrunnlag, strategier og planer. Det gjennomføres årlig risikoanalyser for konsernet og i virksomhetsområdene. Risiko innen finansiell rapportering vurderes gjennom egne risikoanalyser og periodiske oppfølgingsmøter med virksomhetsområdene.

På bakgrunn av dette revideres internkontrollsystemet ved behov, ved revisjon av ledelsesdokumenter, retningslinjer og prosedyrer. (For mer informasjon, se vedlagte policydokument bakerst i årsrapporten)

Økonomisk utvikling i NSB-konsernet og morselskapet NSB AS

NSB-konsernets årsresultat i 2011 er på - 126 MNOK (254 MNOK), en nedgang på 380 MNOK. Driftsresultatet er 207 MNOK (379 MNOK), en nedgang på 172 MNOK. Nedgangen i årsresultat kan i hovedsak knyttes til forverret resultat i godsvirksomheten og negative verdiendringer på finansielle sikringsinstrumenter.

Årsresultat etter skatt i morselskapet NSB AS er - 78 MNOK (-61 MNOK). Konsernbidrag fra datterselskaper er inkludert i årsresultatet med 203 MNOK (231 MNOK). Driftsresultatet ble på 20 MNOK (- 194 MNOK). Bedringen skyldes primært økt antall passasjerer, økt offentlig kjøp, og reduserte avvikskostnader sist vinter.

Konsernets netto kontantstrøm fra driften er 455 MNOK (475 MNOK). Forskjell mot driftsresultat utgjøres av avskrivninger på 1 286 MNOK og endringer i arbeidskapitalen. Netto kontantstrøm brukt til investeringer er 880 MNOK (1 129 MNOK). Herunder inngår 1 511 MNOK i kjøp av varige driftsmidler. 147 MNOK er betalt i utbytte til eier. Investeringene er i hovedsak brukt til å øke kapasitet og lønnsomhet innen konsernets virksomhetsområder. Investeringene er i hovedsak finansiert ved kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter, salg av utviklingseiendom og varige driftsmidler, samt reduksjon av kontanter og kontantekvivalenter.

Inkludert årets resultat utgjorde egenkapitalen i morselskapet 6 647 MNOK (6 872 MNOK). Egenkapitalandelen er 42 % (43 %). Fri egenkapital for morselskapet før årets utbytte utgjør 1 111 MNOK. For NSB-konsernet er egenkapitalen 6 502 MNOK (6 796 MNOK), som gir en egenkapitalandel på 33 % (35 %). Forskjellen mellom egenkapital i morselskap og konsern skyldes i hovedsak effekter av konsernposter som er eliminert i konsernregnskapet.

Konsernets avkastning på bokført egenkapital er på - 1,9 % (3,8 %).

NSB-konsernets kortsiktige gjeld er på 3 960 MNOK, hvorav 0,2 MNOK er kortsiktige lån som har forfall i 2012.

Det foreslås følgende disponering av årsresultatet for morselskapet NSB AS:

Utbytte	0 MNOK
Overført annen egenkapital	- 78 MNOK
Sum årsresultat	<u>- 78 MNOK</u>

Regnskapet er avlagt under forutsetning av fortsatt drift av virksomheten.

Risiko**Finansiell risiko**

Konsernets aktiviteter medfører ulike typer finansiell risiko: markedsrisiko (valutarisiko, renterisiko og øvrig prisrisiko), kredittrisiko og likviditetsrisiko. Konsernets overordnede risikostyringsplan fokuserer på kapitalmarkedenes uforutsigbarhet og forsøker å minimalisere de potensielle negative effektene på konsernets finansielle resultater. Konsernet benytter finansielle derivater for å sikre seg mot visse risikoer. Detaljert informasjon om konsernets finansielle risikostyring er vist i årsregnskapets note 28.

NSB tar opp lån i de markeder og valutaer som totalt sett gir de gunstigste betingelsene. Lån i utenlandsk valuta byttes til norske kroner gjennom valutabytteavtaler. NSB har som målsetning å minimere valutarisiko i finansforvaltningen. I den daglige driften er NSB i liten grad eksponert for valutarisiko da hoveddelen av inntekter og kostnader er i NOK. Dersom avtale om større innkjøp inngås i utenlandsk valuta, dekkes valutarisikoen tilnærmet 100 % i avtalens løpetid.

NSB er eksponert for renteendringer. Morselskapet benytter rentebytteavtaler for å redusere renterisikoen og for å oppnå ønsket rentestruktur på gjelden. Det er etablert retningslinjer som regulerer andelen av lån som skal rentereguleres i en tolv måneders periode, og for rentebindingen på porteføljen.

Overskuddslikviditet plasseres i norske obligasjoner og sertifikater med kort løpetid. Endring i rentenivå kan påvirke verdien på plasseringene, men normalt beholdes verdipapirene til forfall. Det er etablert rammer for kreditteksponering mot sektorer og institusjoner basert på kredittvurderinger.

Etter etablerte retningslinjer skal låneforfall i neste tolv måneders periode være dekket gjennom fri likviditet og etablerte trekkfasiliteter. NSB-konsernet har en målsetning om å ha en fri likviditetsbeholdning på minimum 500 MNOK.

NSB har dekket sitt lånebehov for 2011 på en tilfredsstillende måte ved låneopptak i begynnelsen av året. Uroen har tiltatt i finansmarkedene etter den tid, og det er derfor usikkerhet knyttet til lånemarginene som kan oppnås ved fremtidig låneopptak. NSB vil fortsatt ha fokus på motpartsrisiko i finansielle transaksjoner.

Operasjonell risiko

Det gjennomføres jevnlig analyser av operasjonell risiko, for eksempel innen trafikksikkerhet og oppnåelse av økonomiske mål. På grunnlag av risikoanalysene er det etablert kontrollaktiviteter som reduserer identifiserte risikoer, herunder automatiske kontroller, revisjoner og analyser relatert til spesielle risikoområder. Status for intern kontroll overvåkes årlig ved gjennomgang av interne revisjonsrapporter og løpende gjennomgang av den økonomiske rapporteringen.

NSB-konsernet og samfunnsansvar**Forventninger fra eier**

Samferdselsdepartementet har i NSBs vedtekter presisert at styret skal sørge for at selskapet tar samfunnsansvar. Selskapet skal rapportere om status på dette området i den årlige planbeskrivelse (§ -10-plan) til eier. Eiers forventninger til NSB-konsernets samfunnsansvar er basert på nasjonale og internasjonale konvensjoner, retningslinjer og normer, med spesiell fokus på menneskerettigheter, miljø/klima, og arbeidet mot korrupsjon.

Etikk og samfunnsansvar

NSB-konsernets styre har vedtatt retningslinjer for etikk og samfunnsansvar som er implementert i virksomheten og publisert på selskapets internett sider. Arbeidet med samfunnsansvar er beskrevet i et eget årlig Samfunnsregnskap.

Punktlighet

NSB Persontog hadde en punktlighet på 87 % i 2011. Dette er en fremgang på 3 prosentpoeng sammenlignet med 2010, men er 3 prosentpoeng under målet på 90 %.

Totalt hadde NSB Persontog 16 142 forsinkelsestimer i 2011. Infrastrukturen er fremdeles årsak til flest forsinkelsestimer for NSB Persontog med 6 124 forsinkelsestimer, fulgt av trafikkutvikling og utenforliggende forhold med 5 467 forsinkelsestimer. NSB Persontogs andel var 4 549 forsinkelsestimer (28 %) i 2011. Forsinkelsene med årsak i NSB Persontog kan i hovedsak henføres til stasjonsopphold med 2 756 timer og materiell med 1 025 timer. Forsinkelser med årsak i materiellet hadde en nedgang på 29 % fra 2010. NSB Persontog arbeider kontinuerlig med tekniske modifikasjoner og utvikling av vedlikeholdsprogrammer. Jernbaneverket gjennomførte punktlichetsfremmende tiltak flere steder, herunder tiltak i Oslo-tunnelen sommeren 2011, åpning av Bærumstunnelen i september 2011 og åpning av en fornyet Tønsberg stasjon i november 2011.

Datterselskapet Svenska Tågkompaniet AB hadde i 2011 en punktlighet på 88 %, mot 85 % i 2010. Datterselskapet NSB Gjøvikbanen AS hadde en gjennomsnittlig punktlighet på 88 % i 2011, mot 80 % i 2010.

Trafikksikkerhet

Ingen passasjerer eller medarbeidere omkom som følge av konsernets transportvirksomhet i 2011.

I persontogvirksomheten omkom 3 personer etter påkjørsler i sporet. Årsaken til disse hendelsene var uaktsomhet fra den forulykkede. For øvrig har 2 alvorlige ulykker preget 2011. To togsett brant opp i et snøoverbygg på Hallingskeid på Bergensbanen og 8 personer ble skadet da et dieseltogsett sporet av ved Opphus på Rørosbanen. Heller ikke ved disse ulykkene lå den direkte årsaken hos NSB, men ulykkene har medført større fokus på hvordan man håndterer utfordrende vær-situasjoner og hvilken beredskap som er nødvendig når slike hendelser inntreffer.

Det er ikke registrert omkomne eller alvorlige ulykker i godsvirksomheten i 2011.

Bussvirksomheten hadde en dødsulykke i 2011. Ulykken knyttes til vanskelige værforhold.

Arbeidsmiljø og likebehandling

Sykefraværet i NSB-konsernet ble på 7,7 % (7,9 %). Sykefraværet har bedret seg i de fleste av NSBs virksomheter. Sykefraværet i konsernet har fulgt om lag den samme utviklingen som transportbransjen i landet for øvrig.

De fleste selskaper i konsernet er IA-bedrifter. Som IA-bedrift har NSB prioritert arbeidet med å oppnå lavere sykefravær.

NSB skal ivareta likestilling og spesielt vektlegge dette ved rekruttering, forfremmelse og kompetansegivende etter- og videreutdanning. NSB skal vektlegge mangfold som reflekterer et tverrsnitt av samfunnet.

Kvinneandelen i NSB AS er på 30 %, om lag på samme nivå som i 2010. Kvinneandelen i ledelsen i konsernets selskaper og virksomhetsområder varierer. De aksjonærvalgte styremedlemmer i NSB AS har en kvinneandel på

40 % og styreleder er kvinne. Konsernledelsen bestod ved årets slutt av 7 menn. Kvinneandelen i Persontog-virksomhetens ledergruppe er 33 %.

Kvinneandelen ved rekruttering i NSB AS økte fra 45 % i 2010 til 50 % i 2011. Gjennomsnittslønnen for kvinner har de siste år økt mer enn for menn, men det ble et avvik mot denne trenden i 2011. Snittlønnen for kvinner i NSB AS er 82 % av snittlønnen for menn, og snitt arbeidstid for kvinner er 1,3 timer lavere enn for menn. Andelen kvinner blant de 10 % laveste lønte økte marginalt fra 47 til 48 %, mens kvinneandelen av høytlønte har økt fra 28 til 29 %. Andel medarbeidere med innvandrerbakgrunn er 6,9 %, som er en marginal økning fra i fjor.

Ytre miljø

NSB-konsernets viktigste bidrag til en forbedring av miljøet er økningen av antall passasjerer på tog og buss samt antall containere transportert med tog. I tillegg bruker hovedparten av person- og godstransporten på jernbane fornybar energi. Konsernets arbeid for å øke bruken av kollektivtransport inngår derfor i vårt miljøarbeid.

Det er utarbeidet en strategisk miljøplan for å styre miljøarbeidet. NSB-konsernet vil aktivt bidra til at transportsektorens miljøbelastning per person km. og tonn km. blir mindre. Det vil vi gjøre ved å tilby attraktiv transport med minst mulig miljøbelastning. Vi vil sikre at alle aktiviteter som er knyttet til konsernets drift planlegges og gjennomføres så skånsomt som mulig for mennesker og miljø. Et av tiltakene er å sertifisere alle selskaper i NSB-konsernet iht. ISO-14001.

Kundetilfredshet

Den overordnede kundetilfredsheten øker med to poeng til 68 for NSBs persontog sammenlignet med målingen høsten 2010. En kundetilfredshet under 60 regnes som svakt, og over 70 som godt. En mer stabil leveranse over tid har gjort at NSB fremstår som et mer attraktivt transportalternativ. Dette er den viktigste årsaken til den positive tendensen som avdekkes i forhold til kundetilfredsheten.

Undersøkelsen viser at de viktigste forbedringsområdene er:

- Punktlighet
- Håndtering av buss for tog
- Informasjon ved avvik
- Rutetilbudet
- Serveringstilbudet

NSBs omdømmeundersøkelse bekrefter positiv utvikling for NSBs omdømme i befolkningen fra vinteren 2010 til høsten 2011.

Kundemålingene i 2011 viser at bussvirksomheten leverer svært god kvalitet på ekspressbussruter. TIMEkspresen, som er det største ekspressproduktet, fikk en kundetilfredshet-score på 83 (82), som er ny rekord. Totalt for alle ekspressrutene ble det en score på 82 (81).

Fremtidsutsikter

NSB forventer en betydelig markedsvekst i og omkring de store byene, spesielt på Østlandet. For å møte denne veksten er det nødvendig å forbedre kollektivtilbudene på vei og bane.

For NSB-konsernet vil året 2012 bli preget av forbedringer i togtilbudet i Norge, økt bussvirksomhet spesielt i Vest-Norge, og fortsatt høy aktivitet i eiendomsvirksomheten. Fremleggelse av Nasjonal Transportplan vil legge føringer for fremtidig utvikling av kollektivtrafikk.

De nye Flirt-togsettene skal settes i trafikk på strekningen Skien Lillehammer innen kort tid. Introduksjon av de nye togsettene skal gi en bedre kundeopplevelse og bidra til bedret drift for lokaltogtrafikken rundt Oslo og strekningen Skien-Lillehammer.

NSB har inngått en ny trafikkavtale med staten om kjøp av persontransporttjenester med tog for perioden 2012-2017. Avtalen har en totalverdi på 15,4 milliarder kroner. Den nye trafikkavtalen sikrer togpassasjerene et bedre og mer attraktivt tilbud i årene som kommer. Nye tog og bedre kapasitet på sporet gjør det mulig med flere avganger, økt setekapasitet, redusert reisetid og bedre punktlighet. Avtalen inneholder realisering av ny grunnleggende rutemodell for togtrafikken på Østlandet fra 2014. Ny rutemodell innebærer omlegging fra et togtilbud med ujevn frekvens og ulike linjestrukturer til et togtilbud med økt og jevn frekvens og bedre overgang mot annen kollektivtransport. Mange passasjerer på østlandet vil oppleve vesentlige forbedringer i togtilbudet.

Det første trinnet på ny rutemodell starter fra desember 2012, med forbedret lokaltogtilbud i vestkorridoren og nordover fra Oslo.

Godsvirksomheten skal gjennomgå en betydelig omstilling i løpet av 2012. Tilbudet på innenlands godstransport i Sverige skal avvikles i nåværende form, arbeidsprosesser skal forbedres, og selskapets vedlikeholdsorganisasjon skal overføres til vedlikeholdsleverandøren Mantena.

Bussvirksomhetens høye kundetilfredshet og strategiske posisjonering gjør selskapet godt rustet for fremtiden. De nærmeste årene vil de fleste av bussvirksomhetens nåværende kontrakter bli konkurranseutsatt. Selskapet arbeider kontinuerlig for å effektivisere sin virksomhet og styrke konkurransekraften slik at selskapet kan være en langsiktig aktør i markedet. Bussvirksomheten har vunnet ny og eksisterende kjøring i Gjøvik og i Sør-Trøndelag med oppstart i 2012. Det er også vunnet ny kjøring i og rundt Hamar og Bergen Vest. Flertallet av aksjene i Fjord1's bussvirksomhet er kjøpt med virkning fra 1. januar 2012. Dette vil styrke bussvirksomhetens stilling på Vestlandet og i ekspressbussmarkedet.

Eiendomsvirksomheten vil arbeide videre med utvikling av knutepunkt og sentrumsnære eiendommer så vel som å sikre en god drift av eiendommer tilknyttet jernbanevirksomhet. Utviklingen i Bjørvika og på nordsiden av Oslo S vil fortsette. Den planlagte utbygging av Oslo S er avhengig av avklaringer rundt økt jernbanekapasitet gjennom Oslo, herunder fremtidige tunnelløsninger. Det forventes en avklaring i løpet av 2012.

Nasjonal transportplan blir lagt fram i løpet av vinteren og våren, og NSB legger til grunn at den nye transportplanen inneholder en bindende satsing på forbedring og økt kapasitet på infrastrukturen, inklusiv oppstart av dobbeltspor Oslo-Ski. En slik satsing er nødvendig for å sikre at toget tar en betydelig del av forventet vekst i transportbehovet både for mennesker og gods.

Erklæring fra styret og daglig leder ved årsoppgjøret 2011

Vi erklærer etter beste overbevisning at årsregnskapet for perioden 1. januar til 31. desember 2011 er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder, og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av selskapets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

Vi erklærer også at årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til selskapet og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer selskapet og konsernet står overfor.

Styret takker alle ansatte for innsatsen i 2011.

Oslo, 15. februar 2012

Ingeborg Moen Bergerud
styreleder

Bjarne Borgersen

Tore Heldrup Rasmussen

Erlend Helle

Tuva Barnholt

Audun Sør-Reime

Øystein Aslaksen

Jan Audun Strand

Geir Isaksen
konsernsjef

Resultatregnskap

(ALLE TALL I MNOK)

	Note	2011	2010
Driftsinntekter	5	12 328	11 179
Driftskostnader			
Lønn og andre personalkostnader	24	6 075	5 370
Avskrivninger og nedskrivninger	25	1 286	1 152
Andre kostnader	26	4 760	4 278
Sum driftskostnader		12 121	10 800
Driftsresultat		207	379
Resultatandel i tilknyttede selskaper	9	5	10
Finansielle poster			
Finansinntekter	27	496	351
Finanskostnader	27	618	384
Urealiserte verdiendringer	27	-220	-25
Netto finansposter		-342	-58
Resultat før skattekostnad		-130	331
Skattekostnad	19	-4	77
Årsresultat		-126	254
Årsresultatet tilordnes			
Ikke-kontrollerende eierinteresser		8	-39
Aksjonærene i morselskapet		-134	293
Utvidet resultat			
Årsresultat		-126	254
Omregningsdifferanse		-8	12
Årets totalresultat		-134	266
Totalresultat tilordnes:			
Ikke-kontrollerende eierinteresser		8	-39
Aksjonærene i morselskapet		-142	305

Balanse 31. desember

EIENDELER	Note	2011	2010
ANLEGGSMIDLER			
Immaterielle eiendeler	6	154	226
Varige driftsmidler	7	11 636	11 690
Investerings eiendom	8	854	872
Investeringer i tilknyttede selskaper	9	61	65
Finansielle anleggsmidler		67	89
Sum anleggsmidler		12 772	12 942
OMLØPSMIDLER			
Beholdning varer og utviklings eiendom	10	3 010	1 853
Kundefordringer og andre fordringer	12	1 596	1 517
Derivater	13	1 060	629
Finansielle eiendeler	14	355	701
Kontanter og bankinnskudd	16	1 208	1 779
Sum omløpsmidler		7 229	6 479
Sum eiendeler		20 001	19 421

EGENKAPITAL OG GJELD

EGENKAPITAL	Note	2011	2010
Aksjekapital og overkurs	17	5 536	5 536
Opptjent egenkapital		962	1 242
Ikke-kontrollerende eierinteresser		4	18
Sum egenkapital		6 502	6 796
GJELD			
Langsiktig gjeld			
Lån	18	7 921	5 690
Utsatt skatt	19	480	511
Pensjonsforpliktelser	20	888	954
Andre avsetninger for forpliktelser	21	250	293
Sum langsiktig gjeld		9 539	7 448
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	22	3 509	3 172
Betalbar skatt	19	1	1
Lån	18	173	1 913
Derivater	13	277	91
Sum kortsiktig gjeld		3 960	5 177
Sum gjeld		13 499	12 625
Sum egenkapital og gjeld		20 001	19 421

Oslo, 15. februar 2012

Ingeborg Moen Borgerud
styreleder

Bjarne Borgersen

Tore Heldrup Rasmussen

Erlend Helle

Tuva Barnholt

Audun Sør-Reime

Øystein Aslaksen

Jan Audun Strand

Geir Laksen
konsernsjef

Kontantstrømoppstilling for konsernet

	Note	2011	2010
Årsresultat før skatt		-130	331
Av- og nedskrivning av driftsmidler og immaterielle eiendeler	25	1 286	1 152
Gevinst/tap på salg av varige driftsmidler og utviklingseiendom		-321	-265
Forskjell kostnadsført pensjon og inn-/utbetaling i pensjonsordning	20	-67	-309
Netto endring i avsetninger for forpliktelser	21	-43	9
Netto urealiserte verdiendringer på finansielle instrumenter	27	220	25
Resultatført utbytte		-10	-11
Resultatførte renteposter	27	132	59
Andel resultat i tilknyttede selskap	9	-5	-10
Valuta gevinst/tap	27	0	-24
Endring beholdning utviklingseiendommer under utvikling	10	-1 164	181
Salg av utviklingseiendom		480	17
Endring beholdning varer	10	7	-69
Endring kundefordringer og andre fordringer		-79	79
Endring finansielle eiendeler	13,14	343	55
Endring leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld		370	-354
Betalte renter		-504	-361
Betalte skatter		-60	-30
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		455	475
Kjøp av datterselskap fratrukket likvid beholdning	32	-22	-87
Tilgang/avgang i tilknyttet selskap	9	-5	18
Kjøp av varige driftsmidler og investeringseiendom	7,8	-1 511	-2263
Salg av varige driftsmidler		240	880
Netto endring selskap/felleskontrollert virksomhet		27	-2
Mottatte renter		381	314
Mottatt utbytte	27	10	11
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		-880	-1 129
Opptak av kort- og langsiktig lån		2 143	2 691
Nedbetaling av kort- og langsiktig lån		-2 136	-933
Utbytte betalt til selskapets aksjonærer	17	-147	-172
Utbytte betalt til ikke-kontrollerende eiere		-1	0
Netto kontantstrøm brukt til finansieringsaktiviteter		-141	1 586
Endring i kontanter og bankinnskudd		-566	933
Kontanter og bankinnskudd per 1. januar	16	1 779	858
Valutagevinst/tap på kontanter og bankinnskudd		-5	-12
Kontanter og bankinnskudd per 31. desember	16	1 208	1 779

Endringer i konsernets egenkapital

	Note	Aksjekapi- tal og overkurs	Akkumulerte Omregnings- differanser	Opp- tjent egen- kapital	Ikke- kontroll- erende eierinter- esser	Sum
Egenkapital 1. januar 2011	17	5 536	-10	1 252	18	6 796
Årets resultat				-134	8	-126
Oppkjøp fra ikke-kontrollerende eierinteresse				9	-22	-13
Fra utvidet resultat			-8			-8
Utbytte	17			-147		-147
Egenkapital 31. desember 2011		5 536	-18	980	4	6 502
Egenkapital 1. januar 2010	17	5536	-22	1 057	166	6 737
Årets resultat				293	-39	254
Oppkjøp fra ikke-kontrollerende				74	-109	-35
Fra utvidet resultat			12			12
Utbytte	17			-172		-172
Egenkapital 31. desember 2010		5 536	-10	1 252	18	6 796

NOTER FOR ÅRSREGNSKAPET 2011

Alle tall i årsregnskapet er i MNOK.

1. Prinsippnoter for virksomheten i NSB-konsernet
  - 1.1 Generell informasjon
  - 1.2 Sammendrag av de viktigste regnskapsprinsipper
  - 1.3 Viktige regnskapsestimater og skjønsmessige vurderinger
2. Aksjer i datterselskap
3. Konsern- og selskapsstruktur
4. NSB-konsernets persontrafikkvirksomhet i Norden
5. Segmentinformasjon
6. Immaterielle eiendeler
7. Varige driftsmidler
8. Investeringseiendommer
9. Investeringer i tilknyttede selskaper
10. Beholdning utviklingseiendommer og varer
11. Eiendeler for salg
12. Kundefordringer og andre fordringer
13. Derivater
14. Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet
15. Finansielle instrumenter etter kategori
16. Kontanter og bankinnskudd
17. Aksjekapital og overkurs
18. Lånegjeld
19. Skatter
20. Pensjoner og lignende forpliktelser
21. Andre avsetninger for forpliktelser
22. Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld
23. Tap på kontrakter
24. Personalkostnader
25. Av- og nedskrivninger
26. Andre kostnader
27. Finansielle poster
28. Leiekostnader
29. Finansiell risikoanalyser
30. Nærstående parter
31. Betingede utfall
32. Virksomhetssammenslutninger
33. Felleskontrollert virksomhet
34. Hendelser etter balansedagen

Konsernregnskapet ble vedtatt av konsernstyret den 15. februar 2012.

1. PRINSIPPNOTER FOR VIRKSOMHETENE I NSB-KONERNET

1-1. Generell informasjon

NSB AS (*selskapet*) og dets datterselskaper (samlet *konsernet*) driver virksomhet innen følgende områder:

- Persontransportvirksomhet med tog og buss
- Godstransport med tog
- Eiendomsvirksomhet
- Støttefunksjoner som verksted, vedlikehold og renhold for tog i tillegg til forsikringsvirksomhet.

NSB-konsernet har hovedkontor i Oslo. Alle aksjene eies av den norske stat ved Samferdselsdepartementet.

1-2. Sammendrag av de viktigste regnskapsprinsipper

Nedenfor beskrives de viktigste regnskapsprinsippene som er benyttet ved utarbeidelsen av konsernregnskapet. Disse prinsippene er benyttet på samme måte i alle perioder som er presentert, dersom ikke annet fremgår av beskrivelsen.

1-2.1 Rammeverk for regnskapsavleggelsen

Konsernregnskapet til NSB AS er utarbeidet i samsvar med International Financial Reporting Standards (IFRS) og fortolkninger fra IFRS fortolkningskomité (IFRIC) som fastsatt av EU.

Konsernregnskapet er utarbeidet basert på historisk kost prinsippet med unntak av finansielle derivater, enkelte finansielle eiendeler og forpliktelser som er vurdert til virkelig verdi.

Utarbeidelse av regnskaper i samsvar med IFRS krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av selskapets regnskapsprinsipper at ledelsen må utøve skjønn. Områder som i høy grad inneholder slike skjønnsmessige vurderinger eller høy grad av kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for konsernregnskapet, er beskrevet særskilt i notene.

Konsernregnskapet er avlagt under forutsetningen om fortsatt drift.

Nye og endrede standarder tatt i bruk av konsernet

Det er ingen nye eller endrede standarder eller fortolkninger som er trådt i kraft for 2011 som er vurdert å ha eller forventet å få vesentlig betydning for konsernregnskapet.

Konsernet har ikke valgt tidlig anvendelse av noen nye eller endrede standarder eller fortolkninger som ikke er trådt i kraft.

Standarder, endringer og fortolkninger til eksisterende standarder som ikke er trådt i kraft og hvor konsernet ikke har valgt tidlig anvendelse

Følgende standarder, endringer og fortolkninger til eksisterende standarder er offentliggjort og vil være obligatoriske for konsernets årsregnskap som begynner 1. januar 2013 eller senere, men uten at konsernet har valgt tidlig anvendelse med effect for regnskapet for 2011.

IAS 19 "Employee Benefits" ble endret i juni 2011. Endring medførte endring i periodiseringsprinsipp for estimatavvik ved bortfall av korridoralternativet. Alle estimatavvik skal løpende balanseføres over utvidet resultat. Rentekostnader og forventet avkastning av pensjonsmidler klassifiseres som finansposter. Ikke balanseført estimatavvik pr.31.12.2011 fremkommer av note 20 pensjoner.

IFRS 9 ble utgitt november 2009 og 2010 og erstatter deler av IAS 39 som omhandler regnskapsføring, klassifisering og måling av finansielle instrumenter. Etter IFRS 9 skal finansielle eiendeler deles inn i to kategorier basert på målemetode: de som er målt til virkelig verdi og de som er målt til amortisert kost. For finansielle forpliktelser er kravene i hovedsak lik IAS 39. Hovedendringen er at for de tilfeller virkelig verdi anvendes vil den del av endring i virkelig verdi som skyldes egen kredittrisiko føres over utvidet resultat i stedet for resultatregnskap.

IFRS 10 er basert på dagens prinsipper om å benytte kontrollbegrepet som det avgjørende kriteriet for å bestemme hvordan eierandel i selskap skal behandles i konsernregnskapet til morselskapet. Standarden gir utvidet veiledning til vurderingen av om et kontroll er til stedet. I

IFRS 11 vil erstatte IAS 31. IFRS 11 har to hovedkategorier av felles kontroll: felles drift og felles virksomhet. Det vil ikke lenger være tillatt å anvende proporsjonal konsolidering (bruttometoden). For felles virksomhet skal egenkapitalmetoden anvendes. For samarbeid som klassifiseres som felles drift, skal partene innregne sine rettigheter i eiendeler og forpliktelser som inngår i samarbeidet. Underliggende substans og ikke formell struktur vil være avgjørende for klassifiseringen. IFRS 12 angir opplysningskravene for økonomiske interesser i datterselskap, felleskontrollert virksomhet, tilknyttede selskaper, selskap med særskilte formål ("SPE") og andre ikke balanseførte selskaper.

IFRS 13 Måling til virkelig verdi definerer begrepet virkelig verdi, gir en helhetlig beskrivelse av hvordan virkelig verdi skal fastsettes i IFRS og definerer hvilke tilleggsplysninger som skal gis når virkelig verdi benyttes. Standarden gir veiledning om anvendelsesmetode der bruken allerede er påkrevd eller tillatt i andre standarder.

1-2.2 Konsolideringsprinsipper

(a) *Datterselskaper*

Datterselskaper er alle enheter der konsernet har bestemmende innflytelse på enhetens finansielle og operasjonelle retningslinjer (kontroll), normalt gjennom eie av mer enn halvparten av stemmeberettiget kapital. Ved fastsettelse av om det foreligger kontroll tas også virkningen av potensielle stemmerettigheter som kan utøves eller konverteres på balanse dagen med i vurderingen. Datterselskaper konsolideres.

Virksomhetssammenslutninger regnskapsføres etter oppkjøpsmetoden. Vederlaget som er ytt, måles til virkelig verdi av overførte eiendeler, pådratte forpliktelser og utstedte egenkapitalinstrumenter. Inkludert i vederlaget er også virkelig verdi av alle eiendeler eller forpliktelser som følge av avtale om betinget vederlag. Utgifter knyttet til virksomhetssammenslutningen kostnadsføres når de påløper. Identifiserbare eiendeler og gjeld regnskapsføres til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Ikke-kontrollerende eierinteresser i det oppkjøpte foretaket måles fra gang til gang enten til virkelig verdi eller til sin andel av det overtatte foretakets nettoeiendeler.

Dersom summen av vederlaget, balanseført beløp av ikke-kontrollerende eiere og virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet av tidligere eierinteresser overstiger virkelig verdi av identifiserbare nettoeiendeler i det oppkjøpte selskapet, balanseføres differansen som goodwill. Er summen lavere enn selskapets nettoeiendeler, resultatføres differansen umiddelbart.

Konsernterne transaksjoner, mellomværende og urealisert fortjeneste og tap mellom konsernselskaper elimineres. Regnskapene til datterselskaper omarbeides når dette er nødvendig for å oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper.

(b) *Transaksjoner med ikke-kontrollerende eiere*

Transaksjoner med ikke-kontrollerende eiere i datterselskap behandles som egenkapitaltransaksjoner. Ved kjøp av aksjer fra ikke-kontrollerende eiere føres forskjellen mellom vederlaget og aksjenes forholdsmessige andel av balanseført beløp av nettoeiendeler i datterselskap mot egenkapitalen til morselskapets eiere. Gevinst eller tap ved salg til ikke-kontrollerende eiere føres tilsvarende mot egenkapitalen.

Når konsernet ikke lenger har kontroll, måles eventuell gjenværende eierinteresse til virkelig verdi med endring over resultatet. Virkelig verdi utgjør deretter anskaffelseskost for den videre regnskapsføring, enten som investering i tilknyttet selskap, felleskontrollert virksomhet eller finansiell eiendel. Beløp som tidligere er ført i utvidet resultat relatert til dette selskapet behandles som om konsernet hadde avhendet underliggende eiendeler og gjeld. Dette vil kunne innebære at beløp som tidligere er ført i utvidet resultat reklassifiseres til resultatet.

(c) *Felleskontrollert virksomhet*

Felleskontrollert virksomhet er investeringer hvor NSB utøver kontroll i fellesskap med en eller andre eiere i henhold til en aksjonæravtale eller lignende. Konsernets andel i felleskontrollert virksomhet regnskapsføres etter bruttometoden. Konsernet summerer sin andel av de felleskontrollerte virksomhetenes enkelte linjer for resultat, balanse og kontantstrøm med tilsvarende linjer i konsernets regnskaper. Gevinst eller tap ved salg av eiendeler til felleskontrollert virksomhet resultatføres for den del som kan tilskrives andre eiere (utenfor konsernet) i den felleskontrollerte virksomhet. Ved kjøp av eiendeler fra felleskontrollert virksomhet vil gevinst eller tap først resultatføres når eiendelen selges ut av konsernet. Tap resultatføres umiddelbart dersom transaksjonen indikerer en reduksjon i netto salgsverdi på omløpsmidler eller verdifall på anleggsmidler.

(d) *Tilknyttede selskaper*

Tilknyttede selskaper er enheter der konsernet har betydelig innflytelse, men ikke kontroll. Betydelig innflytelse foreligger normalt for investeringer der konsernet har mellom 20 og 50 % av stemmeberettiget kapital. I selskaper der vi eier 50 %, men ikke har kontroll medtas selskapene som tilknyttet selskap. Investeringer i tilknyttede selskaper regnskapsføres etter egenkapitalmetoden. På kjøpstidspunktet regnskapsføres investering i tilknyttede selskaper til anskaffelseskost og inkluderer goodwill. Identifiserte merverdier avskrives over forventet brukstid, mens goodwill testes for nedskrivning som en del av investeringen (se note 1-2.7).

Konsernets andel av over- eller underskudd i tilknyttede selskaper resultatføres og tillegges balanseført verdi av investeringene. Konsernet resultatfører ikke andel av underskudd hvis dette medfører at balanseført verdi av investeringen blir negativ (inklusive usikrede fordringer på enheten), med mindre konsernet har påtatt seg forpliktelser eller avgitt garantier for det tilknyttede selskapets forpliktelser.

Konsernets andel av urealisert fortjeneste på transaksjoner mellom konsernet og dets tilknyttede selskaper elimineres. Det samme gjelder for urealiserte tap med mindre transaksjonen tilsier en nedskrivning av den overførte eiendelen. Der det har vært nødvendig er regnskapene i de tilknyttede selskaper endret for å oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper.

Når konsernet ikke lenger har betydelig innflytelse, måles gjenværende eierinteresse til virkelig verdi med endring over resultatet. Virkelig verdi utgjør deretter anskaffelseskost for den videre regnskapsføring som finansiell eiendel. Beløp som tidligere er ført i utvidet resultat relatert til dette selskapet behandles som om det tilknyttede selskapet hadde avhendet underliggende eiendeler og gjeld. Dette vil kunne innebære at beløp som tidligere er ført i utvidet resultat reklassifiseres til resultatet. Ved reduksjon av eierandel i tilknyttet selskap hvor konsernet opprettholder betydelig innflytelse, reklassifiseres også en forholdsmessig andel av beløp som tidligere er ført i utvidet resultat til resultatet.

1-2.3 Segmentinformasjon

Driftssegmenter rapporteres på samme måte som ved intern rapportering til selskapets øverste beslutningstaker. Selskapets øverste beslutningstaker, som er ansvarlig for allokering av ressurser til og vurdering av inntjening i driftssegmentene, er definert som konsernledelsen.

1-2.4 Mulige tapskontrakter

Konsernets virksomhet innebærer blant annet at det blir inngått kontrakter med det offentlige om levering av kollektivtjenester, nettokontrakter hvor operatør har inntektsrisiko og bruttokontrakter hvor kjøper har inntektsansvaret. For flere av disse kontraktene har konsernet en stor del av risikoen for utviklingen i flere kostnadsarter (for eksempel lønn, rente og drivstoff) uten at inntektene blir endret tilsvarende. Dette kan resultere i at kontraktene kan gi tap ved at forventede gjenværende kostnader er høyere enn estimerte inntekter. Konsernet måler derfor nåverdien av fremtidige forventede kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter i den enkelte kontrakten, der estimerte utbetalinger omfatter alle uunngåelige fremtidige drifts-kostnader. Av- og nedskrivninger, finanskostnader er ikke inkludert.

Før avsetning for kontrakter som forventes å gi tap gjøres, blir behovet for å foreta nedskrivning av anleggsmidlene vurdert. Avsetning for tapskontrakter blir balanseført under "Avsetning for forpliktelser". Avsetning for tapskontrakter som har forventet oppgjørstidspunkt innen ett år fra balanse dagen, blir klassifisert som "annen kortsiktig gjeld". Avsetningen blir reversert i takt med eventuell reduksjon av negativ nåverdi i senere perioder.

1-2.5 Omregning av fremmed valuta

(a) Funksjonell valuta og presentasjonsvaluta

NSB-konsernets virksomhet drives i all hovedsak i Norge og noe i Sverige og Danmark. Driftsinntekter og -kostnader, innkjøp samt finansieringskostnader er i all hovedsak i henholdsvis NOK, SEK, DKK, CHF og EUR.

Regnskapet til de enkelte enheter i konsernet måles i den valuta som i hovedsak benyttes i det økonomiske området der enheten opererer (funksjonell valuta). Konsernregnskapet er presentert i NOK som er både den funksjonelle valutaen og presentasjonsvalutaen til morselskapet.

(b) Transaksjoner og balanseposter

Transaksjoner i fremmed valuta regnes om til enhetens funksjonelle valuta på transaksjonstidspunktet. Valutagevinster og -tap som oppstår ved omregning av pengeposter i fremmed valuta resultatføres.

Valutagevinster og tap presenteres på linje for netto finansielle poster.

Valutaomregning som følge av endringer i amortisert kost resultatføres og annen endring i balanseført verdi føres direkte i egenkapitalen.

Valutavirkninger på ikke-pengeposter (både eiendeler og forpliktelser) inngår som del av gevinst og tap ved vurdering av virkelig verdi. Omregningsdifferanser på ikke-pengeposter, slik som aksjer til virkelig verdi over resultatet, blir resultatført som en del av gevinst og tap ved vurdering av virkelig verdi.

(c) Konsernselskaper

Resultatregnskap og balanse for konsernenheter med funksjonell valuta forskjellig fra presentasjonsvalutaen regnes om på følgende måte:

- i. balansen er regnet om til sluttkursen på balanse dagen
- ii. resultatregnskapet er regnet om til gjennomsnittskurs for aktuell periode
- iii. omregningsdifferanser føres direkte mot utvidet resultat og spesifiseres separat i egenkapitalen som egen post

Goodwill og virkelig verdi av eiendeler og gjeld ved oppkjøp av en utenlandsk enhet tilordnes den oppkjøpte enheten og omregnes til balansedagens kurs.

1-2.6 Varige driftsmidler

Varige driftsmidler balanseføres første gang til anskaffelseskost, med fradrag for avskrivninger. Anskaffelseskost inkluderer kostnader direkte knyttet til anskaffelsen av driftsmiddelet. Anskaffelseskost kan også omfatte gevinster eller tap overført fra egenkapital, som skyldes sikring av kontantstrøm i fremmed valuta ved kjøp av driftsmidler.

Påfølgende utgifter legges til driftsmidlenes balanseførte verdi eller balanseføres separat, når det er sannsynlig at fremtidige økonomiske fordeler tilknyttet utgiften vil tilflyte konsernet, og utgiften kan måles pålitelig. Øvrige reparasjons- og vedlikeholdskostnader føres over resultatet i den perioden utgiftene pådras.

Investerings eiendommer, i hovedsak selv eide kontorbygninger, holdes med tanke på å oppnå verdistigning og/eller langsiktig avkastning fra leieinntekter. Disse brukes ikke av konsernet. Investerings eiendom regnskapsføres til anskaffelseskost, med fradrag for avskrivninger.

Lånekostnader som påløper under konstruksjon av driftsmidler balanseføres fram til eiendelen er klar til påtenkt bruk. Tomter og boliger avskrives ikke. Andre driftsmidler avskrives etter den lineære metode, slik at anleggsmidlenes anskaffelseskost, eller revaluert verdi, avskrives til restverdi over forventet brukstid, som er innenfor:

Skinnegående materiell	10 – 30 år
Busser	5 – 12 år
Bygninger	10 – 50 år
Andre anleggsmidler	5 – 30 år

Driftsmidlenes brukstid, samt restverdi, revurderes på hver balansedag og endres hvis nødvendig. Når balanseført verdi på et driftsmiddel er høyere enn estimert gjenvinnbart beløp, skrives verdien ned til gjenvinnbart beløp (note 1-2.8). Konsernet vil nedskrive eventuelle teknisk foreldede eiendeler eller ikke-strategiske eiendeler som er tatt ut av bruk.

Gevinst og tap ved avgang resultatføres og utgjør forskjellen mellom salgspris og balanseført verdi.

Anleggsmidler (eller avhendingsgrupper) klassifisert som eiendeler for salg regnskapsføres til det laveste av balanseført verdi og virkelig verdi fratrukket salgskostnader dersom balanseført verdi hovedsakelig gjenvinnes ved en salgstransaksjon og et salg er vurdert som svært sannsynlig.

1-2.7 Virksomhetssammenslutninger og Immaterielle eiendeler

Oppkjøpsmetoden anvendes ved virksomhetssammenslutninger. Det foretas allokering av kostpris basert på virkelig verdi av eiendeler og forpliktelser som overtas ved oppkjøpet. Merverdi utover det som kan henføres til identifiserbare eiendeler og gjeld balanseføres som goodwill. Hvis virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og gjeld er høyere enn vederlaget inntektsføres det overskytende umiddelbart. Allokering av kostpris ved virksomhetssammenslutningen endres dersom det fremkommer ny informasjon om virkelig verdi innen 12 måneder etter at oppkjøpet fant sted.

Goodwill

Goodwill ved oppkjøp av datterselskap er klassifisert som immateriell eiendel. Goodwill ved kjøp av andel i tilknyttede selskaper er inkludert i investeringer i tilknyttede selskaper. Goodwill testes årlig for verdifall og balanseføres til anskaffelseskost med fradrag av nedskrivninger. Nedskrivning på goodwill reverseres ikke. Gevinst eller tap ved salg av en virksomhet inkluderer balanseført verdi av goodwill vedrørende den solgte virksomheten.

For vurdering av behov for nedskrivning av goodwill, blir denne allokert til aktuelle kontantgenererende enheter på oppkjøpstidspunktet. Allokeringen skjer til de kontantgenererende enheter eller grupper av kontantgenererende enheter som forventes å få fordeler av oppkjøpet. Konsernet allokere goodwill til hvert virksomhetssegment i de land de opererer.

Andre immaterielle eiendeler

Forskudd på kontrakter klassifiseres som immateriell eiendel.

1-2.8 Verdifall på ikke-finansielle eiendeler

Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler med udefinert brukstid avskrives ikke og testes årlig for verdifall. Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler som avskrives vurderes for verdifall når det foreligger indikatorer på at fremtidig inntjening ikke kan forsvare balanseført verdi.

En nedskrivning resultatføres med forskjellen mellom balanseført verdi og gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi med fradrag av salgskostnader og bruksverdi.

Ved vurdering av verdifall, grupperes anleggsmidlene på det laveste nivået der det er mulig å skille ut uavhengige kontantstrømmer (kontantgenererende enheter). Ved hver rapporteringsdato vurderes mulighetene for reversering av tidligere nedskrivninger på ikke-finansielle eiendeler (unntatt goodwill).

1-2.9 Finansielle eiendeler

1-2.9.1 Klassifisering

Konsernet klassifiserer finansielle eiendeler i følgende kategorier: a) Til virkelig verdi over resultatet, b) lån og fordringer og c) finansielle eiendeler tilgjengelige for salg. Klassifiseringen gjøres på anskaffelsestidspunktet og avhenger av hensikten med eiendelen.

(a) *Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet*

Finansielle eiendeler som er derivater (se note 1-2.10) eller som er holdt for handelsformål, klassifiseres til virkelig verdi over resultatet. Kategorien inneholder også finansielle eiendeler som ved første gangs balanseføring blir utpekt til å være til virkelig verdi over resultatet. En finansiell eiendel klassifiseres i denne kategorien dersom den primært er anskaffet med henblikk på å gi fortjeneste fra kortsiktige prissvingninger. Derivater klassifiseres som holdt for handelsformål, med mindre de er en del av en sikring. Eiendeler i denne kategorien klassifiseres som omløpsmidler.

(b) *Utlån og fordringer*

Utlån og fordringer er ikke-derivate finansielle eiendeler med fastsatte betalinger som ikke omsettes i et aktivt marked. De klassifiseres som omløpsmidler, med mindre de forfaller mer enn 12 måneder etter balansedagen. I så fall klassifiseres de som anleggsmidler. Utlån og fordringer klassifiseres som "kundefordringer og andre fordringer" i balansen (Note 1-2.12).

(c) *Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg*

Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg er ikke-derivate finansielle eiendeler som man velger å plassere i denne kategorien eller som ikke tilhører noen annen kategori. De inkluderes i anleggsmidlene så sant ikke investeringen forfaller eller ledelsen ikke har til hensikt å selge investeringen innen 12 måneder fra balansedagen.

1-2.9.2 Innregning og måling

Vanlige kjøp og salg av investeringer regnskapsføres på transaksjonstidspunktet, som er den dagen konsernet forplikter seg til å kjøpe eller selge eiendelen. Alle finansielle eiendeler som ikke regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet balanseføres første gang til virkelig verdi pluss transaksjonskostnader. Finansielle eiendeler som føres til virkelig verdi over resultatet regnskapsføres ved anskaffelsen til virkelig verdi og transaksjonskostnader resultatføres. Investeringer fjernes fra balansen når rettighetene til å motta kontantstrømmer fra investeringen opphører eller når disse rettighetene er blitt overført og konsernet i hovedsak har overført all risiko og hele gevinstpotensialet ved eierskapet. Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg

og finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet vurderes til virkelig verdi etter førstegangs balanseføring. Utlån og fordringer måles i senere perioder til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metode.

Gevinst eller tap fra endringer i virkelig verdi av eiendeler klassifisert som "finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet", inkludert renteinntekt og utbytte, medtas i resultatregnskapet under "andre (tap)/gevinster - netto" i den perioden de oppstår. Utbytte fra finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet er inkludert i netto finansielle poster når konsernet har juridisk krav på utbytte.

Virkelig verdi av børsnoterte investeringer er basert på gjeldende kjøpskurs. Hvis markedet for verdipapiret ikke er aktivt (eller hvis det gjelder et verdipapir som ikke er børsnotert), bruker konsernet verdsettelsesteknikker for å fastsette den virkelige verdien. Disse omfatter nylig gjennomførte transaksjoner til markedsvilkår, henvisning til andre instrumenter som i vesentlig grad er like, bruk av diskontert kontantstrømsanalyse og opsjonsmodeller. Teknikkene vektlegger markedsinformasjon i størst mulig grad og i minst grad selskaps-spesifikk informasjon.

1-2.9.3 Motregning av finansielle eiendeler og forpliktelser

Finansielle eiendeler og forpliktelser skal motregnes og presenteres netto i balansen når det er en motregningsrett som kan håndheves og en har til hensikt å gjøre opp netto eller realisere eiendelen og gjøre opp forpliktelsen samtidig.

1-2.9.4 Verdifall på finansielle eiendeler

På hver balansedag vurderer konsernet om det finnes objektive indikatorer som tyder på verdiforringelse av enkelte eiendeler eller grupper av finansielle eiendeler klassifisert som lån og fordringer av enkelte eiendeler klassifisert som tilgjengelig for salg. Objektive indikatorer for verdifall for egenkapitalinstrumenter inkluderer vesentlige eller varige verdiforringelser. Nedskrivning gjøres om en verdiforringelse antas å være vesentlig og ha varig karakter.

1-2.10 Derivater og sikring

Konsernet sikrer renter og valuta på langsiktig gjeld for å skape forutsigbarhet. Konsernet sikrer energipriser for å oppnå lavest mulig pris.

Derivater (eiendeler og forpliktelser) balanseføres til virkelig verdi på det tidspunkt derivatkontrakten inngås, og deretter løpende til virkelig verdi over resultatet. Endringer i virkelig verdi på inngåtte derivatkontrakter knyttet til gjeld resultatføres som finansposter, mens endringene i virkelig verdi knyttet til inngåtte derivatkontrakter til strøm resultatføres som annen kostnad.

Konsernet praktiserer ikke sikringsbokføring.

1-2.11 Beholdning utviklingseiendom og varer

Utviklingseiendom

Porteføljen av utviklingseiendommer under utvikling for salg er inndelt og følges opp som adskilte enkeltprosjekter. Inndelingen er basert på den enkelte eiendoms geografiske lokalisering,

Anskaffelseskost består av kostpris tomter, samt prosjektrelaterte utgifter til utviklingen av den enkelte tomt. Anskaffelseskost inkludert alle prosjektrelaterte utgifter frem til regulering og klargjøring for salg, herunder lønnskostnader, eksterne konsulenter osv. Lånekostnader som påløper under utviklings kapitaliseres i samsvar med IAS 23 frem til eiendelen er klar til påtenkt bruk. Netto realisasjonsverdi er estimert salgspris fratrukket kostnader for ferdigstillelse og salg.

Utviklingseiendommer under utvikling for salg vurderes til det laveste av anskaffelseskost og netto realisasjonsverdi for det enkelte geografiske område.

Varer

Varer vurderes til det laveste av anskaffelseskost og netto realisasjonsverdi. Anskaffelseskost beregnes ved bruk av først-inn, først-ut metoden (FIFO). For ferdig tilvirkede varer og varer under tilvirkning består anskaffelseskost av utgifter til produktutforming, materialforbruk, direkte lønnskostnader, andre direkte kostnader og indirekte produksjonskostnader (basert på normal kapasitet). Lånekostnader aktiveres i samsvar med IAS 23. Netto realisasjonsverdi er estimert salgspris fratrukket kostnader for ferdigstillelse og salg.

1-2.12 Kundefordringer

Kundefordringer måles ved første gangs balanseføring til virkelig verdi. Ved senere måling vurderes kundefordringer til amortisert kost fastsatt ved bruk av effektivrentemetoden, fratrukket avsetning for inntruffet tap. Avsetning for tap regnskapsføres når det foreligger objektive indikatorer for at konsernet ikke vil motta oppgjør i samsvar med opprinnelige betingelser. Vesentlige økonomiske problemer hos kunden, sannsynligheten for at kunden vil gå konkurs eller gjennomgå økonomisk restrukturering og utsettelse og mangler ved betalinger anses som indikatorer på at kundefordringer må nedskrives. Avsetningen utgjør forskjellen mellom pålydende og gjenvinnbart beløp, som er nåverdien av forventede kontantstrømmer, diskontert med effektiv rente. Endringer i avsetningen resultatføres som andre driftskostnader.

1-2.13 Kontanter og bankinnskudd

Kontanter og bankinnskudd er justert for trekk på kassekreditt i konsernkontosystemet. Dersom kassekreditt benyttes, vil den være inkludert i lån under kortsiktig gjeld. Kontanter og kontantekvivalenter inkluderer bundne skattetreksmidler og bundne bankinnskudd i Finse forsikring som nærmere spesifisert i note 16.

1-2.14 Aksjekapital og overkurs

Ordinære aksjer klassifiseres som egenkapital.

1-2.15 Lån

Eksterne obligasjonslån med fast og flytende rente regnskapsføres til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet. Verdiendringer er knyttet til endringer i generelle rentenivåer og konsernets egen kredittverdighet.

Øvrige lån, banklån med flytende rente, konserninterne lån m.v. regnskapsføres til virkelig verdi når utbetaling av lånet finner sted, med fradrag for transaksjonskostnader. I etterfølgende perioder regnskapsføres lån til amortisert kost beregnet ved bruk av effektiv rente. Forskjellen mellom det utbetalte lånebeløpet (fratrasket transaksjonskostnader) og innløsningsverdien resultatføres over lånets løpetid som en del av effektiv rente.

Lån klassifiseres som kortsiktig gjeld med mindre det foreligger en ubetinget rett til å utsette betaling av gjelden i mer enn 12 måneder fra balansedato.

1-2.16 Utsatt skatt

Skattekostnaden for en periode består av betalbar skatt og utsatt skatt. Skatt blir resultatført, bortsett fra når den relaterer seg til poster som er ført direkte mot egenkapitalen. Poster som føres i andre resultatkomponenter presenteres netto etter skatt.

Det er beregnet utsatt skatt på alle midlertidige forskjeller mellom skattemessige og regnskapsmessige verdier på eiendeler og gjeld, ved bruk av gjeldsmetoden. Dersom virksomheten deltar i en transaksjon som ikke er en del av en foretaksintegrasjon, regnskapsføres ikke utsatt skatt på transaksjonstidspunktet. Utsatt skatt fastsettes ved bruk av skattesatser og skattelover som er vedtatt eller i det alt vesentlige er vedtatt på balansedagen, og som antas å skulle benyttes når den utsatte skattefordelen realiseres eller når den utsatte skatten gjøres opp.

Utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at fremtidig skattbar inntekt vil foreligge, og at de midlertidige forskjellene kan fratrekkes i denne inntekten.

Utsatt skatt beregnes på midlertidige forskjeller fra investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper, bortsett fra når konsernet har kontroll over tidspunktet for reversering av de midlertidige forskjellene, og det er sannsynlig at de ikke vil bli reversert i overskuelig fremtid.

Utsatt skattefordel og utsatt skatt skal motregnes dersom det er juridisk håndhevbar rett til å motregne eiendeler ved betalbar skatt mot forpliktelser ved betalbar skatt, og utsatt skattefordel og utsatt skatt gjelder inntektsskatt som ilegges av samme skattemyndighet for enten samme skattepliktige foretak eller forskjellige skattepliktige foretak som har til hensikt å gjøre opp forpliktelser og eiendeler ved betalbar skatt netto.

1-2.17 Pensjonsforpliktelser overfor ansatte

Pensjonsforpliktelser

Selskapene i konsernet har ulike pensjonsordninger i form av både ytelses- og innskudds planer.

Ytelsesplaner

En ytelsesplan er en ordning hvor arbeidsgiver forplikter seg til periodiske pensjonsytelser til den ansatte når vedkommende blir pensjonist. Pensjonsutbetalingen vil i hovedsak være avhengig av antall opptjeningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelsen på ytelsene fra folketrygden.

Pensjonsordningene er generelt finansiert gjennom innbetalinger til forsikringsselskaper eller pensjonskasser, fastsatt basert på periodiske aktuarberegninger.

Den balanseførte forpliktelsen knyttet til ytelsesplaner er nåverdien av de definerte ytelsene på balansedatoen minus virkelig verdi av pensjonsmidlene, justert for ikke resultatførte estimatavvik og ikke resultatførte kostnader knyttet til tidligere perioders pensjonsopptjening. Pensjonsforpliktelsen beregnes årlig av en uavhengig aktuar ved bruk av en lineær opptjeningsmetode. Nåverdien av de definerte ytelsene bestemmes ved å diskontere estimerte fremtidige utbetalinger med en rentesats fremregnet med utgangspunkt i langsiktig statsobligasjonsrente i den samme valutaen som ytelsene vil bli betalt i og med en løpetid som er tilnærmet den samme som løpetiden for den relaterte pensjonsforpliktelsen.

Estimatavvik som skyldes ny informasjon eller endringer i de aktuarmessige forutsetningene utover det største av 10 % av verdien av pensjonsmidlene eller 10 % av pensjonsforpliktelsene, blir ført i resultatregnskapet over en periode som tilsvarer arbeidstakernes forventede gjennomsnittlige resterende ansettelsesperiode.

Endringer i pensjonsplanens ytelser kostnadsføres eller inntektsføres løpende i resultatregnskapet, med mindre rettighetene etter den nye pensjonsplanen er betinget av at arbeidstakeren blir værende i tjeneste i en spesifisert tidsperiode (opptjeningsperioden). I dette tilfellet amortiseres kostnaden knyttet til endret ytelse lineært over opptjeningsperioden.

Innskuddsplaner

En innskuddsplan er en pensjonsordning hvor arbeidsgiver betaler et bidrag til den ansattes fremtidige pensjon. Arbeidsgivers plikter opphører når bidraget er betalt. Innskuddene kostnadsføres løpende som lønnskostnad.

1-2.18 Avsetninger

Konsernet regnskapsfører avsetninger for miljømessige utbedringer, restrukturering og rettslige krav når det eksisterer en juridisk eller selvpålagt forpliktelse som følge av tidligere hendelser, det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen vil komme til oppgjør i form av en overføring av økonomiske ressurser og forpliktelsens størrelse kan estimeres med tilstrekkelig grad av pålitelighet. Avsetning for restrukturingskostnader omfatter gebyr ved terminering av leiekontrakter og sluttvederlag til ansatte. Det avsettes ikke for fremtidige driftstap.

I tilfeller hvor det foreligger flere forpliktelser av samme natur, fastsettes sannsynligheten for at forpliktelsen vil komme til oppgjør ved å vurdere gruppen under ett. Avsetning for gruppen regnskapsføres selv om sannsynligheten for oppgjør knyttet til gruppens enkeltelementer kan være lav.

Avsetninger måles til nåverdien av forventede utbetalinger for å innfri forpliktelsen. Det benyttes en diskonteringsrate før skatt som reflekterer nåværende markedsituasjon og risiko spesifikk for forpliktelsen. Økningen i forpliktelsen som følge av endret tidsverdi føres som rentekostnad.

1-2.19 Leverandørgjeld

Leverandørgjeld måles til virkelig verdi ved første gangs balanseføring. Ved senere måling vurderes leverandørgjeld til amortisert kost fastsatt ved bruk av effektiv rente metoden.

1-2.20 Inntektsføring

Salgsinntekter av tjenester regnskapsføres til virkelig verdi etter fradrag for returer, rabatter og avslag. Konserninternt salg elimineres. Konsernets inntekter kommer i hovedsak fra; persontransport, godstransport og utleie og salg av eiendom.

(a) *Salg av transport- og eiendomstjenester*

Salg av tjenester resultatføres i den perioden tjenesten leveres. Offentlig kjøp av persontrafikkjenester resultatføres i den perioden som leveransene foretas. Inntekter ved utleie av fast eiendom resultatføres over leieavtalens løpetid. Inntekt ved salg av eiendom resultatføres i den perioden risiko og kontroll er overført til kjøper. Som hovedregel innebærer dette at inntekten anses opptjent på overtakelsestidspunktet.

(b) *Oppføring og utvikling av næringsbygg*

En del av konsernets virksomhet består av utvikling og oppføring av næringsbygg og boliger i egenregi eller gjennom deleide selskaper med en eller flere samarbeidspartnere. Inntektsføringen av disse prosjektene følger enten IAS 11 tilvirkningskontrakter eller IAS 18 Inntekter. IFRIC 15 klargjør hvorvidt IAS 11 eller IAS 18 skal benyttes. Det er bygningens karakter og kjøpers mulighet for påvirkning av sluttprosjektet som avgjør hvorvidt inntektsføringen skal skje i henhold til IAS 11 eller IAS 18.

(c) *Inntekt fra utbytte*

Utbytteinntekter resultatføres når rett til å motta betaling oppstår.

1-2.21 Leieavtaler

Leieavtaler der en vesentlig del av risiko og avkastning knyttet til eierskap fortsatt ligger hos utleier, klassifiseres som operasjonelle leieavtaler. Leiebetaling ved operasjonelle avtaler (med fradrag for eventuelle økonomiske insentiver fra utleier) kostnadsføres lineært over leieperioden.

Leieavtaler hvor konsernet i hovedsak innehar all risiko og avkastning blir klassifisert som finansielle leieavtaler. Finansielle leieavtaler blir ved leieperiodens begynnelse regnskapsført til det laveste av driftsmidlets virkelige verdi og nåverdi av fremtidige laveste leiebeløp. Leiebetalingene blir fordelt mellom forpliktelse og finanskostnader. Varige driftsmidler avskrives lineært.

1-2.22 Utbytte

Utbyttebetalinger til selskapets aksjonærer klassifiseres som gjeld når utbyttet er fastsatt av generalforsamlingen.

1-2.23 Vurdering av virkelig verdi

Tabell i note 15 viser finansielle instrumenter til virkelig verdi etter verdsettelsesmetode. De ulike nivåene er definert som følger;

- Nivå 1: Virkelig verdi måles ved bruk av kvoterte priser fra aktive markeder for identiske eiendeler eller forpliktelser. Ingen justering foretas med hensyn til disse prisene.
- Nivå 2: Virkelig verdi bestemmes ved å bruke verdsettelsesmetoder basert på andre observerbare faktorer enten direkte (pris) eller indirekte (utledet fra priser) enn notert pris (brukt i nivå 1) for eiendelen eller forpliktelsen, (nivå 2). Disse verdsettelsesmetodene maksimerer bruken av observerbare data der det er tilgjengelig, og baserer seg minst mulig på konsernets egne estimater.
- Nivå 3: Virkelig verdi måles med bruk av input som ikke baseres på observerbare markedsdata (ikke-observerbare input).

Nominell verdi minus nedskrivninger for inntrufne tap på kundefordringer og nominell verdi av leverandørgjeld antas omtrent å tilsvare postenes virkelige verdi.

1-3. Viktige regnskapsestimater og skjønsmessige vurderinger

Estimater og skjønsmessige vurderinger evalueres løpende og er basert på historisk erfaring og andre faktorer, inklusive forventninger om fremtidige hendelser som anses å være sannsynlige under nåværende omstendigheter.

1-3.1 Viktige regnskapsestimater og antakelser/forutsetninger

Konsernet utarbeider estimater og gjør antakelser/forutsetninger knyttet til fremtiden. De regnskapsestimater som følger av dette vil per definisjon sjelden være fullt ut i samsvar med det endelige utfallet. Estimater og antakelser/forutsetninger som representerer en betydelig risiko for endringer i balanseført verdi på eiendeler og gjeld i løpet av neste regnskapsår, drøftes nedenfor.

(a) *Estimert verdifall på goodwill*

Konsernet gjennomfører årlig tester for å vurdere verdifall på goodwill. Gjenvinnbart beløp fra kontantgenererende enheter er fastsatt ved kalkulasjoner av bruksverdi. Dette krever bruk av estimater. Det vises til note 6 for beskrivelse av nedskrivningstester goodwill og tilhørende sensitivitetsvurderinger.

(b) *Inntektsskatt*

Konsernet skatlegges for inntekt innenfor mange jurisdiksjoner. Betydelig bruk av skjønn er påkrevd for å fastsette inntektsskatten for alle land under ett/samlet i konsernregnskapet. For mange transaksjoner og beregninger vil det være usikkerhet knyttet til den endelige skatteforpliktelsen. Konsernet regnskapsfører skatteforpliktelser knyttet til fremtidige avgjørelser i skatte/tvistesaker, basert på estimater på om ytterligere inntektsskatt vil påløpe. Hvis det endelige utfall av sakene avviker fra opprinnelig avsatt beløp, vil avviket påvirke regnskapsført skattekostnad og avsetning for utsatt skatt i den perioden avviket fastslås.

(c) *Virkelig verdi på derivater og andre finansielle instrumenter*

Fastsettelse av virkelig verdi på finansielle instrumenter foretas basert på et verdsettelseshierarki med tre nivåer som spesifisert i pkt 1-2.23 ovenfor.

(d) *Anleggsmidler*

Konsernet må løpende vurdere forventet brukstid og forventet restverdi på anleggsmidler. Dette har betydning for de årlige avskrivningene. Videre må konsernet vurdere hvorvidt det er behov for å gjøre nedskrivninger til gjenvinnbart beløp på anleggsmidler og immaterielle eiendeler inkludert goodwill. Disse vurderingene involverer en stor grad av skjønn.

(e) *Pensjonsforpliktelser*

Konsernet har betydelige forpliktelser knyttet til de ansattes opptjente pensjonsrettigheter. Beregningene som ligger til grunn for dette innebærer at konsernet må fastsette en rekke økonomiske og demografiske forutsetninger. Endringer i disse forutsetningene kan gi betydelig utslag på de beregnede forpliktelser og for fremtidige pensjonskostnader. Det vises til note 20 for nærmere beskrivelse av hvilke forutsetninger som er lagt til grunn. I noten er det også vist hvor sensitive beregningene er i forhold til endringer i sentrale forutsetninger. Slike endringer vil i henhold til dagens regnskapsprinsipp ikke slå direkte ut i regnskapet men akkumuleres opp som estimatavvik. Det vises til pkt.1-2 over for endring i IAS 19 med konsekvenser for periodisering av estimatavvik fremover.

(f) *Eiendeler og gjeld til virkelig verdi*

Konsernet har enkelte finansielle eiendeler, finansielle derivater og langsiktig gjeld regnskapsført til virkelig verdi. Beregning av virkelig verdi innebærer betydelig grad av skjønn og ledelsen må gjøre estimater. Estimaten er i hovedsak basert på observerbare priser, og dette kan endres over tid. Endringer i forutsetningen vil medføre endringer i balanseførte verdier med effekter over resultatregnskapet.

2 Aksjer i datterselskap

Tabellen viser **morselskapets direkte eide investeringer**. Konsernet består i tillegg av selskaper og eierinteresser i indirekte eie.

Datterselskap	Etablerings-/anskaffelsestidspunkt	Kontor-adresse	Stemme/res.andel	Bokført egenkapital	Årets resultat	Balanseverdi i selskapet 31.des
Nettbuss AS	1. des. 1996	Oslo	100 %	431	-51	607
Rom Eiendom AS	18. des. 1998	Oslo	100 %	1 218	268	601
Arrive AS	1. jul. 2001	Oslo	100 %	27	2	37
Arrive Systems AS	28. nov. 1995	Oslo	100 %	1	0	1
NSB Trafikkservice AS	1. okt. 2001	Oslo	55 %	6	2	1
Finse Forsikring AS	1. des. 2001	Oslo	100 %	199	5	59
CargoNet AS	1. jan. 2002	Oslo	100 %	69	-392	145
Mantena AS	1. jan. 2002	Oslo	100 %	202	-2	254
NSB Gjøvikbanen AS	1. apr. 2005	Oslo	100 %	19	-2	16
Svenska Tågkompaniet AB	1. jan. 2007	Gävle	100 %	10	-16	21
Tømmervogner AS ¹	31. des. 2008	Oslo	45 %	-2	0	2
Banestasjoner AS	2. jan. 2002	Oslo	100 %	0	0	0
Rom Eiendom II AS	6. mai 2011	Oslo	100%	0	0	0
SUM				2 180	-186	1 744

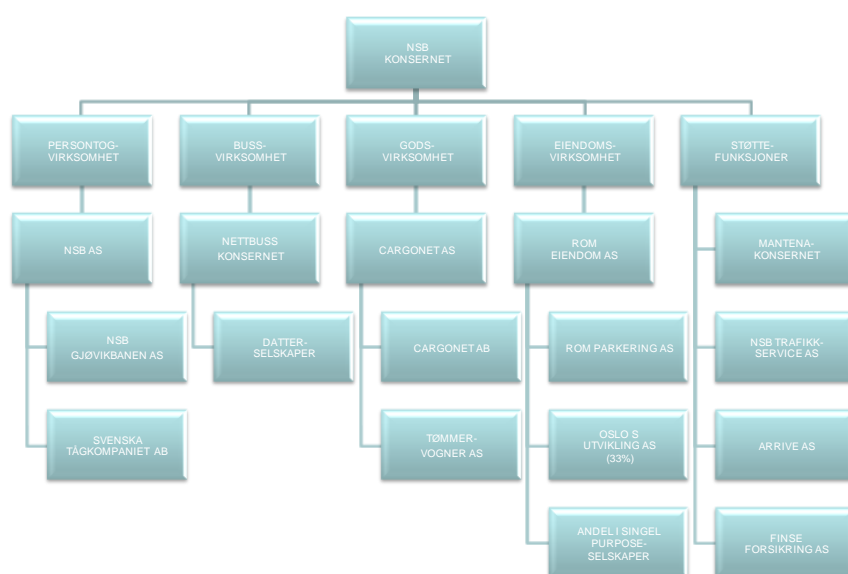
¹Resterende aksjer eies av CargoNet AS.

Det er oppgitt 100 % av bokført egenkapital i selskapene pr. 31.12.2011

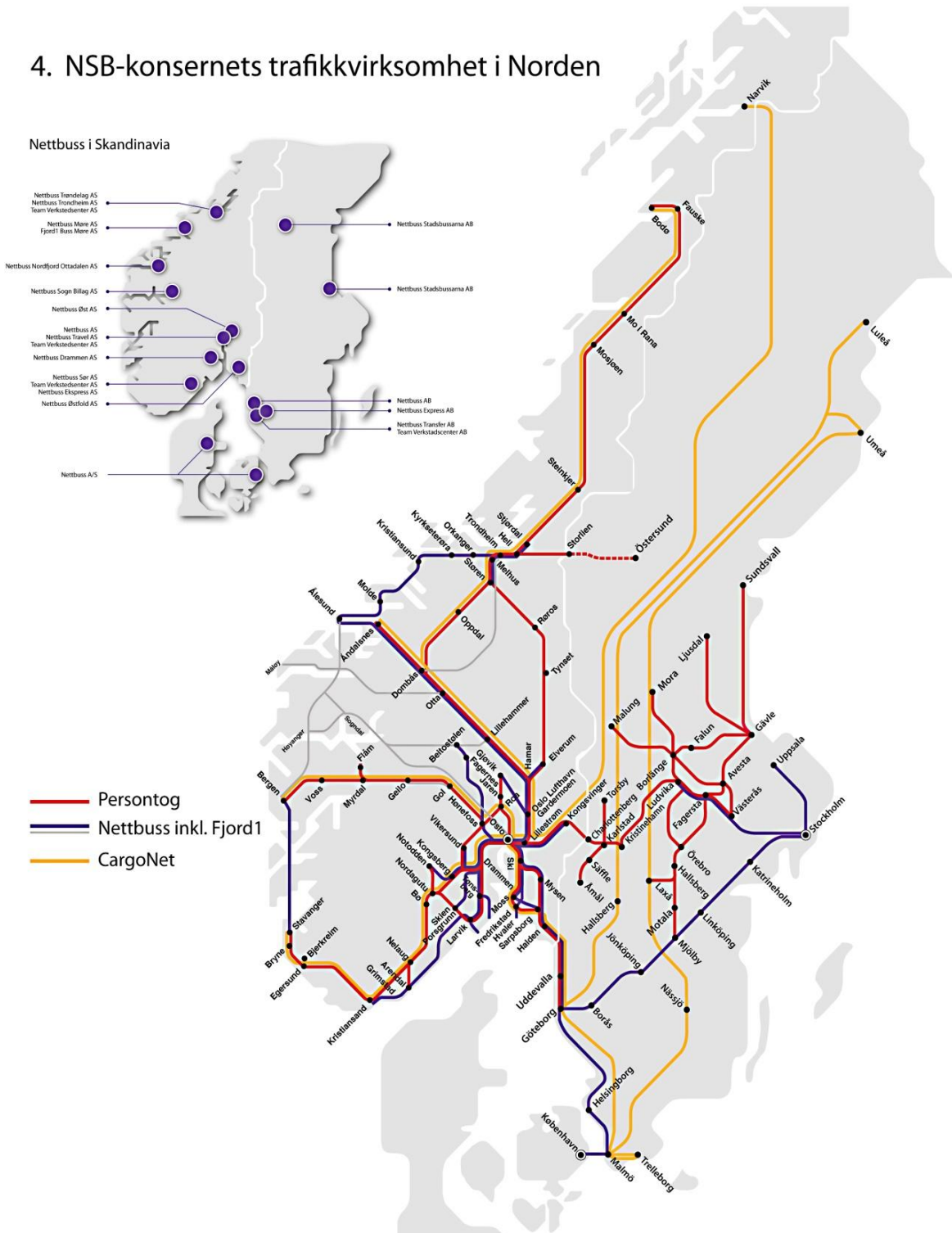
3 Konsern- og selskapsstruktur

NSB driver virksomhet i Norge, Sverige og Danmark. Virksomheten styres i virksomhetsområder som avviker noe fra den organisatoriske struktur:

- I Persontog inngår hele virksomheten i NSB AS, NSB Gjøvikbanen AS samt Svenska Tågkompaniet AB.
- Bussvirksomheten omfatter aktiviteten i Nettbuss-konsernet.
- Godsvirksomheten omfatter aktiviteten i CargoNet-konsernet.
- Eiendomsvirksomheten er samlet i Rom Eiendom-konsernet.
- I Støttefunksjoner inngår virksomheten i verksted- og vedlikeholdsselskapene Mantena-konsernet, NSB Trafikkservice AS, samt administrative støttefunksjoner ved Finse Forsikring AS og Arrive AS.

4. NSB-konsernets trafikkvirksomhet i Norden

Kart pr 1. januar 2012

5 Segmentinformasjon

Virksomhetssegmenter

Per 31. desember 2011 har konsernet virksomhet innen følgende hovedsegmenter:

- (1) Persontog: persontransportvirksomhet med tog
- (2) Buss: persontransportvirksomhet med buss
- (3) Gods: godstransport med tog
- (4) Eiendom: utleie og utvikling av eiendom

I støttefunksjoner inngår virksomhet i verksteds- og vedlikeholdsselskapene i Mantena-konsernet, NSB Trafikkservice AS, samt administrative støttefunksjoner ved Finse Forsikring AS og Arrive AS.

Segmentresultater 1.1.– 31.12.2011:

	Persontog	Buss	Gods	Eiendom	Støtte	Eliminert	Konsern
Driftsinntekter	5 380	4 864	1 452	808	1 626	-1 802	12 328
Driftskostnader u/avskr.	4 862	4 264	1 600	349	1 560	-1 802	10 835
Av- og nedskrivninger	547	515	76	110	40	0	1 286
	-29	85	-224	349	26	0	207
Finansielle poster							-342
Andel av res. tilknyttede selskap							5
Resultat før skattekostnad							-130
Skattekostnad							4
Årsresultat							-126
Segmenteiendeler	7 382	3 814	696	5 601	1 448	0	18 941
Investeringer	788	546	27	90	66	0	1 517

Eliminering omfatter interne transaksjoner og poster i konsernet, herunder interne handelstransaksjoner og leie av driftsmidler.

Segmenteiendeler er avstemt mot virksomhetens eiendeler og forpliktelser som følger:

	Eiendeler
Segmenteiendeler	18 941
Ikke allokert; Derivater	1 060
Total	20 001

Segmentresultater 1.1.– 31.12.2010:

	Persontog	Buss	Gods	Eiendom	Støtte	Eliminert	Konsern
Driftsinntekter	4 871	4 318	1 439	831	1 570	-1 849	11 179
Driftskostnader u/avskr.	4 614	3 711	1 400	339	1 433	-1 849	9 648
Av- og nedskrivninger	491	427	87	110	37	0	1 152
Driftsresultat	-234	180	-48	382	99	0	379
Finansielle poster							-58
Andel av res. tilknyttede selskap							10
Resultat før skattekostnad							331
Skattekostnad							77
Årsresultat							254
Segmenteiendeler	8 004	3 754	868	4 735	1 431		18 792
Investeringer	343	1 333	20	706	34		2 437

Eliminering omfatter interne transaksjoner og poster i konsernet, herunder interne handelstransaksjoner og leie av driftsmidler.

Segmenteiendeler er avstemt mot virksomhetens eiendeler og forpliktelser som følger:

	<u>Eiendeler</u>
Segmenteiendeler	18 792
Ikke allokert; Derivater	629
Total	19 421

Salgsanalyse per kategori	2011	2010
Transportinntekter	11 001	9 982
Salgsgevinster	322	270
Andre driftsinntekter	1 005	928
Sum	12 328	11 179

Det vesentligste av konsernets virksomhet er innenfor Norge. Konsernet har i tillegg noe virksomhet i Sverige og Danmark.

Informasjon om viktige kunder

Konsernet har en kunde som utgjør mer enn 10 % av driftsinntektene. Statens kjøp av tjenester fra NSB-konsernet fremkommer i note 30.

6 Immaterielle eiendeler

	Goodwill	Øvrige	Sum
Balanse 1. januar 2011			
Akkumulert anskaffelseskost	422	119	541
Akkumulerte av- og nedskrivninger	-243	-72	-315
Sum	179	47	226
Regnskapsåret 2011			
Inngående balanse	179	47	226
Oppkjøp av datterselskap	4	0	4
Nedskrivninger	-43	-13	-56
Årets avskrivninger	0	-20	-20
Sum	140	14	154
Balanse 31. desember 2011			
Akkumulert anskaffelseskost	426	119	545
Akkumulerte av- og nedskrivninger	-286	-105	-391
Sum	140	14	154

	Goodwill	Øvrige	Sum
Balanse 1. januar 2010			
Akkumulert anskaffelseskost	377	106	483
Akkumulerte av- og nedskrivninger	-197	-52	-249
Sum	179	54	233
Regnskapsåret 2010			
Inngående balanse	179	54	233
Oppkjøp av datterselskap	47	13	60
Nedskrivninger	-47	0	-47
Årets avskrivninger	0	-20	-20
Sum	179	47	226
Balanse 31. desember 2010			
Akkumulert anskaffelseskost	422	119	541
Akkumulerte av- og nedskrivninger	-243	-72	-315
Sum	179	47	226

Goodwill gjelder Nettbuss-konsernet og fordeler seg som følger:

	2011	2010
Norge	140	179
Sverige	0	0
Danmark	0	0
	140	179

Nedskrivningstester Goodwill

Nedskrivning av goodwill vurderes årlig ved sammenstilling av balanseført verdi mot gjennvinnbart beløp.

Gjennvinnbart beløp av en kontantgenererende enhet beregnes ut i fra kalkyler basert på hvilken verdi eiendelen vil gi for virksomheten. Det brukes likviditetsprognoser basert på budsjett godkjent av ledelsen for en femårs periode. Kontantstrømmer utover disse fem årene utledes ved hjelp av de estimerte vekstratene som er presentert nedenfor.

Forutsetninger benyttet ved beregning av gjenvinnbare beløp

	Norge
Vekstrate ¹	2,50 %
Diskonteringsssats ²	10,21 %

1. Veid gjennomsnittsvest brukt til å utlede kontantstrømmer utover budsjettperioden.

2. Rentesats før skatt som er benyttet til å diskontere kontantstrømmene.

Disse forutsetningene benyttes for analysen av hver enkelt kontantgenererende enhet innen virksomhetssegmentet. Ledelsen har fastsatt budsjettert netto kontantstrøm basert på tidligere prestasjoner og forventninger til markedsutviklingen. De veide gjennomsnittsvestratene er i overensstemmelse med prognoser i industri-rapporter. Benyttet diskonteringsssats er før skatt og gjenspeiler spesifikk risiko for det relevante segmentet.

Nettbuss-konsernet har vurdert hva som er naturlige kontantgenererende enheter knyttet til det enkelte erverv basert på både geografisk tilhørighet og tettheten knyttet til kontantstrømmene til de forskjellige ervervene. Det foreligger følgende CGU hvor det er bokført goodwill:

Norge:

Region Drammen
Nettbuss Øst AS
Team Verkstedssenter Trøndelag
Nettbuss Trøndelag
Flybussen i Trøndelag
Last og Buss Vest AS

For den kontantgenererende enheten (CGU) i bussvirksomheten medførte negativ utvikling i driften, nedskrivning av bokførte goodwill med 43 MNOK i 2011. Beregningene viser at for de øvrige CGU i bussvirksomheten overstiger kalkulert gjenvinnbart beløp basert på bruksverdi den balanseførte verdi. Forutsatt at øvrige forutsetninger holdes konstant, viser sensitivitetsberegningene knyttet til endringer i rentenivået at balanseført verdi av goodwill ikke påvirkes før rentenivået øker til over 11 %.

7 Varige driftsmidler

	Maskiner og utstyr	Transportmidler	Tomter og bygninger	Forhåndsbetaling tog	Anlegg under utførelse	Sum
Balanse 1. januar 2011						
Akkumulert anskaffelseskost	2 310	16 593	1 507	1 145	1 552	23 107
Akkumulerte avskrivninger	-1 633	-9 114	-670	0	0	-11 417
Sum	677	7 479	837	1 145	1 552	11 690
Regnskapsåret 2011						
Inngående balanse	677	7 479	837	1 145	1 552	11 690
Omregningsdifferanser	0	-1	0	0	0	-1
Oppkjøp av datterselskaper	2	0	0	0	0	2
Akk.avskr. oppkjøp datterselsk.	-2	0	0	0	0	-2
Tilgang	168	997	128	167	1 248	2 708
Avgang	-8	-625	-227	-91	-1 115	-2 066
Akkumulerte avskrivninger avganger	4	478	0	0	0	482
Overført til investeringseiendommer	0	0	0	0	0	0
Årets avskrivninger	-181	-881	-88	0	0	-1 150
Årets nedskrivninger	0	-27 ¹	0	0	0	-27
Sum	660	7 420	650	1 221	1 685	11 636
Balanse 31. desember 2011						
Akkumulert anskaffelseskost	2 473	16 956	1 407	1 221	1 685	23 742
Akkumulerte av- og nedskrivninger	-1 813	-9 536	-757	0	0	-12 106
Sum	660	7 420	650	1 221	1 685	11 636

¹ Vedrører nedskrivning bokført verdi busser ved utløpet av kontraktperioden.

Balanse 1. januar 2010

Akkumulert anskaffelseskost	2 390	15 048	1 475	1 131	1 330	21 373
Akkumulerte avskrivninger	-1 648	-8 408	-592	0	0	-10 647
Sum	742	6 640	883	1 131	1 330	10 727

Regnskapsåret 2010

Inngående balanse	742	6 640	883	1 131	1 330	10 727
Omregningsdifferanser	1	30	1	0	0	32
Oppkjøp av datterselskaper	5	231	-2	0	0	234
Akk.avskr. oppkjøp datterselsk.	-2	-121	0	0	0	-123
Tilgang	133	1 539	37	61	1 059	2 829
Avgang	-85	-394	-4	-47	-547	-1 077
Akkumulerte avskrivninger avganger	69	336	0	0	0	405
Overført til investeringseiendommer	0	0	0	0	-290	-290
Årets avskrivninger	-186	-762	-78	0	0	-1 026
Årets nedskrivninger	0	-20	0	0	0	-20
Sum	677	7 479	837	1 145	1 552	11 690

Balanse 31. desember 2010

Akkumulert anskaffelseskost	2 310	16 593	1 507	1 145	1 552	23 107
Akkumulerte av- og nedskrivninger	-1 633	-9 114	-670	0	0	-11 417
Sum	677	7 479	837	1 145	1 552	11 690

Avskrivningstid benyttet: 5-30 år   5-30 år   0-50 år

Finansiell leasing

Varige driftsmidler er anskaffet gjennom en finansiell leieavtale som inkluderer følgende:

	2011	2010
Balanseført anskaffelseskost vedrørende finansielle leieavtaler	155	223
Akkumulerte avskrivninger	-60	-56
Balanseført verdi 31.12.	95	167
Langsiktig leasingforpliktelse	34	81

Langsiktig leasing betyr perspektiv på mer enn 1 år.

Avtalen gjelder leie av driftsmidler i bussvirksomheten.

Rettighetene til den leide eiendelen tilfaller utleier ved mislighold knyttet til betaling av fremtidige leieforpliktelser.

8 Investeringseiendommer

	2011	2010
Balanse 1. januar		
Akkumulert anskaffelseskost	1 254	1521
Akkumulerte avskrivninger	-382	-346
Sum	872	1 175
Regnskapsåret		
Inngående balanse	872	1 175
Tilgang	9	0
Avgang	0	-554
Akk. avskrivninger avganger	-4	0
Overført fra varige driftsmidler	9	290
Årets avskrivninger	-32	-40
Årets nedskrivninger	0	1
Sum	854	872

Balanse 31. desember		
Akkumulert anskaffelseskost	1268	1260
Akkumulerte av- og nedskrivninger	414	-388
Sum	854	872

Virkelig verdi per 31. desember 2011

Konsernets portefølje av eiendommer (eksklusiv eiendommer i Oslo S Utvikling som nærmere omtalt note 33) som ikke er driftsrelaterte var per.31.12.2011 vurdert til å ha en virkelig verdi på 4 257 MNOK (3 635 MNOK per 31.12.2010). Ved økning av avkastningskrav på 0,5 % vil verdien reduseres med 284 MNOK, og hvis avkastningskrav reduseres med 0,5 % vil verdien øke med 327 MNOK.

Prinsipper verddivurdering:

Det er innhentet en uavhengig verddivurdering av virksomhetens portefølje av investerings- og utviklings-eiendommer. Verddivurderingene er basert på markedsverdi.

I verddivurderingene er vektlagt aktuell markedsituasjon og forventet ledighetsgrad for eiendommene. I den grad en forventer at det må gjøres generelle tilpasninger av eiendommene for å få til attraktiv utleie er dette tatt hensyn til ved beregning av kontantstrømmene. Kontantstrømmene er neddiskontert til nåverdi med utgangspunkt i forventet reelt avkastningskrav.

Alle prosjekter inneholder et risikoelement. Dette uttrykkes i verddivurderingen ved en prosentvis nedjustering av sannsynlig prosjektverdi for eiendommene avhengig av markedsforhold.

Investeringsseiendommer, leieinntekter og driftskostnader

	2011	2010
Leieinntekter	569	539
Driftskostnader	210	231

9 Investeringer i tilknyttede selskaper

	2011	2010
Balansført verdi 01.01.	65	72
Tilgang av tilknyttede selskaper	0	2
Avgang tilknyttede selskaper	-1	-17
Andel av resultat	5	10
Omregningsdifferanser	0	-3
Andre bevegelser i egenkapitalen	-8	0
Sum balansført verdi 31.12.	61	65

Andel av resultat er etter fradrag for skatt og det tilknyttede selskapets ikke-kontrollerende eierinteresser samt fradrag for utbetalt utbytte.

Investeringer i tilknyttede selskap per 31.12.11 inkluderer goodwill på 1 028 TNOK (2010: 1 764 TNOK).

Resultat, eiendeler og gjeld i tilknyttede selskapene, hvorav ingen er børsnoterte, er følgende:

2011	Registrert i	Eiendeler	Gjeld	Inntekt	Årsresultat	Eierandel %
Oslo S Parkering AS	Oslo	131	88	36	21	25 %
Ålmhults Terminal AB	Ålmhult	5	1	1	0	33 %
Nordlandsbuss AS	Bodø	91	81	83	-2	34 %
Nor-Way Bussekspress AS	Oslo	20	8	47	2	25 %
Interoperabilitetstjenester AS	Oslo	27	25	11	1	33 %
Roslagståg AB	Gävle	50	36	233	0	40 %
Strømstad-Tanum Buss AB	Tanumshede	20	18	18	-1	40 %
Kjellgrens Busstrafikk AB	Tranemo	18	16	12	0	40 %
Peer Gynt Tours AS	Oslo	4	2	24	1	34 %
Tunnelbanan Teknik Stockholm AB	Stockholm	214	168	573	0	50 %
Minibuss 24 7 AS	Våler	6	3	14	1	49 %
Totalt		325	242	246	23	

2010	Registrert i	Eiendeler	Gjeld	Inntekt	Årsresultat	Eierandel %
Oslo S Parkering AS	Oslo	131	89	28	2	25 %
Ålmhults Terminal AB	Ålmhult	5	2	1	0	33 %
Hallsberg kombiterminal AB	Hallsberg	5	2	13	1	20 %
Nordlandsbuss AS	Bodø	93	81	69	0	34 %
Telemark Ekspressbusstrafikk AS	Skien	0	0	23	0	0 %
Nor-Way Bussekspress AS	Oslo	16	6	37	1	25 %
Elverum Rutebilstasjon AS	Elverum	4	0	4	2	50 %
KR Trafiken AB	Østersund	0	0	70	0	25 %
Raumabanen Åndalsnes AS	Åndalsnes	1	0	0	0	16 %
Interoperabilitetstjenester AS	Oslo	0	0	0	0	33 %
Roslagståg AB	Gåvle	52	35	215	0	40 %
Strømstad-Tanum Buss AB	Tanumshede	19	17	16	1	40 %
Kjellgrens Busstrafikk AB	Tranemo	7	5	7	0	40 %
Tunnelbanan Teknik Stockholm AB	Stockholm	102	87	249	2	50 %
Minibuss 24 7 AS	Våler	0	0	4	0	49 %
Totalt		383	290	523	13	

10 Beholdning utviklingseiendommer og varer

	2011	2010
Komponenter	421	414
Varer under tilvirkning	24	39
Ferdig tilvirkede varer	8	7
Sum beholdning varer	453	460
Beholdning utviklingseiendommer under utvikling for salg	2 557	1393
Sum beholdning utviklingseiendommer og varer	3 010	1 853

Utvikling av eiendommer for salg har gitt betydelig økt balanseført verdi på utviklingseiendommer i 2011. Det vises til note 33 for nærmere beskrivelse av aktuelle utviklingsprosjekter.

Balanseført verdi av utviklingseiendommer på 1 036 MNOK er stilt til sikkerhet for pantelikret gjeld som beskrevet i note 18.

11 Eiendeler for salg

Det forelå ingen eiendeler klassifisert som tilgjengelig for salg pr.31.12.2011 eller 31.12.2010

12 Kundefordringer og andre fordringer

	2011	2010
Kundefordringer	870	861
Avsetning for tap	-22	-20
Kundefordringer netto	848	841
Forskuddsbetaling	316	341
Andre fordringer	432	335
Sum kundefordringer og andre fordringer	1 596	1 517

Bokført verdi av kundefordringer, forskuddsbetaling og andre fordringer tilsvarende virkelig verdi. Kundefordringer inneholder i hovedsak godsinntekter, utleieinntekter og uavregnet avtalt kjøp fra fylkeskommuner.

Forfalte fordringer med fordeling etter forfallstidspunkt:	2011	2010
Forfalte fordringer på balansedagen	192	128
Fordringer forfalt med 0 - 2 mnd	127	91
Fordringer forfalt med 2 - 6 mnd	36	22
Fordringer forfalt med mer enn 6 mnd	29	12

13 Derivater

	2011		2010	
	Eiendeler	Forpliktelser	Eiendeler	Forpliktelser
Rente- og valutaswapper	1 055	-272	610	-88
Energikontrakter	5	-5	19	-3
Sum	1 060	-277	629	-91

Konsernet benytter ikke sikringsbokføring, verdiendringer med måling av derivater til virkelig verdi resultatføres løpende. Derivater er klassifisert som kortsiktige eiendeler og forpliktelser. Energikontrakter omfatter økonomisk sikring av både strøm og diesel.

Endringer av virkelig verdi på derivater:	2011	2010
Periodens endring av virkelig verdi:	245	-26
Akkumulert endring av virkelig verdi:	782	537

Rente- og valutaswapper

Den nominelle hovedstolen på utestående renteswapper per 31. desember 2011 var 10 993 MNOK (2010: 7 808 MNOK). Per 31. desember 2011 varierte den faste renten fra 3,55 % til 5,25 % (2010: 2,7 % til 6,2 %) og de flytende rentesatsene var 6M NIBOR + margin.

14 Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet

Børsnoterte verdipapirer:	2011	2010
Aksjer og andre noterte verdipapirer – Europa	42	45
Obligasjoner og sertifikater	313	656
Sum	355	701

Virkelig verdi er basert på endringer i opprinnelig rente, valutakurs og spread (på opptakstidspunktet) i forhold til markedsrenter, kurser og spreader på balansedatoen.

Effektiv rentesats på kortsiktige plasseringer av verdipapirer var på 3 % per 31. desember 2011 (2010: 2,7 %) og plasseringene har en gjennomsnittlig løpetid på 77 dager.

Effektiv rentesats på kortsiktig plasseringer i bank var på 3,3 % per 31. desember 2011 (2010: 2,7%)

Endringer av virkelig verdi på børsnoterte verdipapirer	2011	2010
Periodens verdiendringer	-3	4
Akkumulert verdiendringer	-2	1

15 Finansielle instrumenter etter kategori

Eiendeler 31. desember 2011	Utlån og fordringer	Eiendeler til virkelig verdi over resultatet	Sum
Finansielle anleggsmidler	67	0	67
Derivater	0	1 060	1 060
Kundefordringer og andre fordringer (ekskl. forskuddsbetaling)	1 280	0	1 280
Finans. eiendeler til virk. verdi over resultat	0	355	355
Konter og bankinnskudd	1 208	0	1 209
Sum	2 556	1 415	3 971

Forpliktelses	Forpliktelses til virkelig verdi over resultatet	Andre forpliktelses til amort. kost	Sum
Forpliktelses			
Lån (ekskl. finansielle leieavtaler)	6 960	1 079	8 039
Finansielle leieavtaler	0	55	55
Derivater	277	0	277
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld eksklusive lovpålagte forpliktelses	0	3 372	3 372
Sum	7 237	4 506	11 743

Eiendeler 31. desember 2010

Utlån og fordringer	Eiendeler til virkelig verdi over resultatet	Sum
Finansielle anleggsmidler	89	89
Derivater	0	629
Kundefordringer og andre fordringer (ekskl. forskuddsbetaling)	1 177	1 177
Finans. eiendeler til virk. verdi over resultat	0	701
Kontanter og bankinnskudd	1 779	1 779
Sum	3 045	4 375

Forpliktelses

Forpliktelses til virkelig verdi over resultatet	Andre forpliktelses til amort. kost	Sum
Lån (ekskl. finansielle leieavtaler)	734	7 523
Finansielle leieavtaler	78	78
Derivater	0	91
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld eksklusive lovpålagte forpliktelses	3 148	3 148
Sum	3 960	10 840

Følgende tabell presenterer selskapets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 31. desember 2011.

Fin. eiendeler til virkelig verdi over resultatet:

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Derivater benyttet til sikring	0	1 060	0	1 060
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg: -Gjeldsinstrumenter	0	355	0	355
Sum eiendeler	0	1 415	0	1 415

Finansielle forpliktelses til virkelig verdi over resultatet:

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Lån og påløpte renter	0	6 960	0	6960
Derivater benyttet til sikring	0	277	0	277
Sum forpliktelses	0	7 237	0	7237

Følgende tabell presenterer selskapets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 31. desember 2010.

Fin. eiendeler til virkelig verdi over resultatet:	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Derivater benyttet til sikring	0	629	0	629
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg:				
-Gjeldsinstrumenter	0	701	0	701
Sum eiendeler	0	1 330	0	1 330

Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet:	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Lån og påløpte renter	0	6 789	0	6 789
Derivater benyttet til sikring	0	91	0	91
Sum forpliktelser	0	6 880	0	6 880

16 Kontanter og bankinnskudd

	2011	2010
Kontanter og bankinnskudd	1208	1779

Herav bundne skattetrekksmidler 135 MNOK (2010: 130 MNOK), og 83 MNOK (2010: 99 MNOK) plassert i Finse Forsikring AS.

17 Aksjekapital og overkurs

	Antall aksjer	Ordinære aksjer	Overkurs MNOK	Sum MNOK
Aksjer 1. januar 2010	3 685 500	3 685 500	1 850	5 536
Aksjer 1. januar 2011	3 685 500	3 685 500	1 850	5 536
Aksjer 31. desember 2011	3 685 500	3 685 500	1 850	5 536

Selskapet har kun én aksjeklasse, hver aksje er pålydende NOK 1.000,-. Det har ikke vært kapitalendringer i 2010 og 2011.

Utbytte for 2010, som ble betalt i 2011, var 146,5 MNOK. Det foreslås ikke utbetaling av utbytte for regnskapsåret 2011. Vedtak fattes på den ordinære generalforsamlingen i 2012.

18 Lånegjeld

Langsiktige lån	2011	2010
Pantelån	835	267
Obligasjonslån	6 879	4 910
Gjeldsbrev og andre lån, inkl finansielle leieforpliktelser	207	513
Sum	7 921	5 690

Kortsiktige lån	2011	2010
Kortsiktig del av langsiktig gjeld	81	1 267
Andre lån	92	646
Sum	173	1 913
Sum lån	8 094	7 603

Nominell verdi av langsiktige lån per 31.12.2011: 6 889 MNOK (31.12.2010: 5 123 MNOK).

Lån inkluderer sikrede forpliktelser (banklån og andre sikrede lån) på totalt 934 MNOK (2010: 193 MNOK) herav pantelån på 835 MNOK. Konsernet har ikke benyttet tilgjengelige trekkrettigheter.

Alle eksisterende obligasjonslåns-utstedelser er tatt opp under låneprogrammet Euro Medium Term Note (EMTN-programmet). EMTN programmet er den lånedokumentasjon som NSB benytter ved låneopptak i obligasjonsmarkedet. EMTN-programmet inneholder ingen finansielle covenants men en valgfri eierskapsklausul som omhandler at staten skal eie 100 % av NSB.

NSB har en syndikert trekkfasilitet på 1500 MNOK som har et covenantskrav om minimum egenkapitalandel på 25 %.

Virkelig verdi av kredittmarginen på obligasjonslån er basert på markedsobservasjoner fra banker og prisingen/kursen på obligasjonene i annenhånds markedet

Konsernet er eksponert for renteendringer på lånene basert på følgende reprisingsstruktur:

	2011	2010
6 måneder eller mindre	2 650	2 652
Over 6 måneder	981	3

Forfall for langsiktige lån er som følger:

	2011	2010
Mellom 1 og 2 år	146	26
Mellom 2 og 5 år	3 034	2 375
Over 5 år	4 741	3 289

Effektiv rente på balansedagen var som følger:

	2011			2010	
	NOK	SEK	DKK	NOK	SEK
Pantelån	4,70%	4,16 %		4,10%	
Obligasjonslån	4,03 %			4,43 %	
Andre lån	6,00%		4,00 %	4,20%	3,83 %

Beregnet effektiv rente inkluderer effekt av rentederivater
Konsernet har sikret all eksponering i CHF.

Balansført verdi er tilnærmet lik virkelig verdi på langsiktige lån

Endringer av virkelig verdi på lån:

	2011	2010
Periodens endring av virkelig verdi	488	-28
Periodens endring av virkelig verdi fra spread	-9	2
Akkumulert endring av virkelig verdi	1 025	537
Akkumulert endring av virkelig verdi fra spread	-8	2

Balansført verdi av konsernets lån i ulike valutaer er som følger:

	2011	2010
NOK	2 181	2 499
SEK	80	91
EUR	0	1 217
CHF	5 833	3 797
Sum	<u>8 094</u>	<u>7 603</u>

Konsernet har følgende uutnyttede lånefasiliteter:**Flytende rente**

	2011	2010
- Utløper innen ett år	50	50
- Utløper etter mer enn ett år	1 500	1 500
Sum	<u>1 550</u>	<u>1 550</u>

Fasiliteten som løper innen et år er en kassekreditt knyttet til toppkontoen i NSB-konsernets konsernkontosystem. Kreditten løper for ett år av gangen, og fornyes årlig. NSB sin langsiktige lånefasilitet er en revolverende trekkrettighet som løper fram til juli 2013.

Forpliktelsen vedrørende finansielle leieavtaler - minimumsutbetalinger

	2011	2010
Forfall innen 1 år	23	35
Forfall mellom 1 og 5 år	34	46
Forfall senere enn 5 år	0	0
Sum	<u>57</u>	<u>81</u>
Fremsidige finanskostnader vedrørende finansielle leieavtaler	2	3
Nåverdi på forpliktelser vedrørende finansielle leieavtaler	<u>55</u>	<u>78</u>

Nåverdi på leieforpliktelser vedrørende finansielle leieavtaler er følgende:

	2011	2010
Forfall innen 1 år	21	34
Forfall mellom 1 og 5 år	34	44
Forfall senere enn 5 år	0	0
Sum	<u>55</u>	<u>78</u>

Operasjonelle leieavtaler

Konsernet leier også anlegg og maskiner der leieavtalene gir leietaker rett til oppsigelse av avtalen. Fremtidige akkumulerte minimumsutbetalinger knyttet til oppsigelige leieavtaler er som følger:

	2011	2010
Forfall innen 1 år	163	144
Forfall mellom 1 og 5 år	384	284
Forfall senere enn 5 år	244	162
Sum	<u>791</u>	<u>591</u>

19 Skatter

Utsatt skatt nettoføres når konsernet har en juridisk rett til å motregne utsatt skattefordel mot utsatt skatt i balansen og dersom den utsatte skatten er til samme skattemyndighet. Følgende beløp har blitt nettoført:

	2011	2010
Utsatt skattefordel		
- Utsatt skattefordel som reverseres om mer enn 12 måneder	594	544
- Utsatt skattefordel som reverseres innen 12 måneder	29	49
	<u>623</u>	<u>593</u>
Utsatt skatt		
- Utsatt skatt som reverseres om mer enn 12 måneder	-1 104	-1 087
- Utsatt skatt som reverseres innen 12 måneder	1	-17
	<u>-1 103</u>	<u>-1 104</u>
Sum utsatt skattefordel og utsatt skatt	<u>-480</u>	<u>-511</u>

Endring i balanseført utsatt skatt:	2011	2010
Balanseført verdi 01.01.	-511	-399
Kjøp av datterselskap	-1	4
Resultatført i perioden	4	-70
Korreksjonsskatt i perioden	57	0
Justering i egenkapitalen	2	0
Skatteeffekt konsernbidrag	-31	-46
Balanseført verdi 31.12.	-480	-511

Endring i utsatt skattefordel og utsatt skatt (uten nettoføring innen samme skatteregime):

Utsatt skatt	Skattemessige avskrivninger	Fordringer	Gevinst/tap	Annet	Sum
Per 1. januar 2010	-779	-10	-240	-49	-1 077
Resultatført i perioden	-61	6	34	-4	-25
Oppkjøp av datterselskap	-2	0	0	0	-2
Per 31. desember 2010	-842	-4	-206	-53	-1 104
Resultatført i perioden	-110	5	15	66	-25
Belastet egenkapital	0	0	0	2	2
Oppkjøp av datterselskap	25	0	0	0	25
Per 31. desember 2011	-928	1	-191	15	-1 103

Utsatt skattefordel	Avsetning for forpliktelser	Fremførbart underskudd	Annet	Sum
Per 1. januar 2010	428	53	197	678
Resultatført i perioden	-100	76	-21	-45
Skatteeffekt konsernbidrag	0	0	-46	-46
Oppkjøp av datterselskap	6	0	0	6
Per 31. desember 2010	334	129	130	593
Resultatført i perioden	-29	30	28	29
Korreksjonsskatt i perioden	0	0	57	57
Skatteeffekt konsernbidrag	0	2	-33	-31
Oppkjøp av datterselskap	0	0	-26	-26
Per 31. desember 2011	305	162	156	623

Skattekostnad	2011	2010
Betalbar skatt	1	7
Endring utsatt skatt	-5	70
Sum skattekostnad	-4	77
Betalbar skatt i skattekostnaden	1	7
Forhåndsbetalt skatt	0	-6
Sum betalbar skatt i balansen	1	1

Skatten på konsernets resultat før skatt avviker fra det beløpet som hadde fremkommet dersom konsernets veide gjennomsnittlige skattesats hadde vært benyttet. Differansen forklares slik;

	2011	2010
Resultat før skattekostnad	-130	331
28 % av resultat før skattekostnad	-36	93
Ikke skattepliktig inntekt	-27	-44
Ikke skattemessig fradragsberettigede kostnader	13	20
For lite avsatt skatt tidligere år	1	2
Skattemessig tap hvor det ikke er balanseført utsatt skattefordel	45	6
Skattekostnad	-4	77

Utsatt skattefordel knyttet til fremførbart skattemessig underskudd er balanseført da det er sannsynlig at konsernet kan anvende dette mot fremtidig skattepliktig overskudd. Konsernet har unnlatt balanseføring av utsatt skattefordel på 160 MNOK (2010: 115 MNOK) knyttet til skattemessig fremførbart underskudd på 595 MNOK (2010: 424 MNOK).

Den veide gjennomsnittlige skattesatsen var 3 % (2010: 20 %)

20 Pensjoner og lignende forpliktelser

Selskapene i konsernet har flere kollektive pensjonsordninger som er organisert i Statens pensjonskasse (SPK) eller forsikringselskap som for de norske selskapene tilfredsstiller kravene iht Lov om offentlig tjenestepensjon. Forpliktelser gjennom disse ordningene dekker 6214 aktive og 3507 pensjonister. Ordningene gir rett til definerte fremtidige ytelser som i hovedsak avhengig av antall opptjeningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder. Pensjonsytelsene samordnes med folketrygdens ytelser og vil også være avhengig størrelsen på ytelsene fra folketrygden.

Selskapene har gjennom tariffavtale pensjonsforpliktelser i tilknytning til avtalefestet førtidspensjon (AFP). Forpliktelser gjennom denne ordningen dekker 6214 aktive medlemmer.

Ytelserbaserte tileggsordninger for toppledere er ikke fonderte og skal dekkes over drift.

I tillegg foreligger det tilskudds ordninger i Norge som dekker 3 679 ansatte.

De fleste av konsernets ansatte i Sverige har pensjonsrettigheter og selskapenes forpliktelser er fundet i flerforetaksplaner som dekker 1 648 aktive medlemmer.

Ordningene er en flerforetaksplan og arbeidsgiver er ansvarlig for ytelsene helt til de er dekket ved utbetalinger. I henhold til uttalelse fra Redovisningsrådet er dette en ytelsesbasert ordning. Det er så langt ikke vært mulig å fremskaffe tilstrekkelig underlag for beregning og allokering av forpliktelser og midler i denne ordningen, og derfor behandles den ved regnskapsavslutning inntil videre som en tilskuddsordning. For regnskapsårene fra 2007 frem til i dag har selskapene ikke mottatt aktuarberegning. Dette er en problemstilling som gjelder de fleste selskap med flerforetaksplaner i Sverige. I tråd med *Föreningen auktoriserade revisorer* forutsetter vi at ordningen er i balanse og bruker således periodens innbetalinger som periodens kostnad.

Pensjonsordningene i Danmark er tilskudds ordninger og virksomheten har derfor ingen pensjonsforpliktelser som ikke er dekket av utbetalt tilskudd. Ordningen dekker 427 aktive medlemmer.

I tabellene nedenfor er arbeidsgiveravgift med nominelle satser inkludert i bruttoforpliktelse og årets kostnad.

Spesifikasjon av netto innregnet ytelsesbasert pensjonsforpliktelse

Balanseført forpliktelse er fastsatt som følger:

	2011	2010
Nåverdi av opptjent pensjonsforpliktelse for ytelsesplaner i fondsbaserte ordninger	-10 244	-8 854
Virkelig verdi på pensjonsmidler	6 821	6 520
	<u>-3 423</u>	<u>-2 334</u>
Nåverdi av forpliktelse for ikke fondsbaserte ordninger	-89	-55
Ikke resultatførte estimatavvik	2 624	1435
Netto pensjonsforpliktelse i balansen	<u>-888</u>	<u>-954</u>

Endring i balanseført forpliktelse:

	2011	2010
Balanseført verdi 1. januar	-954	-1 321
Kostnad resultatført i året	-427	-163
Forpliktelse ved kjøp/avhendelse	0	53
Premieinnbetalinger i året	-205	218
Aktuariell avvik i beregningene	698	259
Balanseført verdi 31. desember	<u>-888</u>	<u>-954</u>

Pensjonsmidler

	2011	2010
Midler i ordningene ved periodens begynnelse	6 520	5 951
Innbetalinger i løpet av året	434	472
Utbetalinger i løpet av året	-229	-254
Overtagelse/oppkjøp	-40	27
Forventet avkastning på midlene	310	339
Aktuarielt avvik i beregningene	-174	-15
Sum balanseført 31. desember	6 821	6 520

Pensjonskostnader innregnet i resultatregnskapet

	2011	2010
Ytelsesplaner		
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	357	328
Rentekostnad	318	345
Forventet avkastning på pensjonsmidler	-309	-340
Resultatførte estimatendringer og estimatavvik	67	32
Effekt ved endring av AFP	0	-49
Effekt ved endret indeksering og levealder	0	-145
Medarbeidertilskudd til ordningene	-6	-8
Sum pensjonskostnader ytelsesplaner	427	163

Innskuddsplaner

Arbeidsgivertilskudd	96	72
Totale pensjonskostnader (medtatt note 24)	523	235

Sensitivitet i beregningene er forskjellig for de enkelte selskapene. Sensitiviteten er blant annet påvirket av alderssammensetningen og derved gjenværende opptjeningstid for av medlemmene i ordningene. Følgende tabell kan illustrere effektene ved 1 % endring i forutsetningen for;

Diskonteringsrente	Endret forpliktelse med	+/- 15-22 %
Lønnsvekst	Endret forpliktelse med	+/- 10-14 %

De siste års utvikling i pensjonskostnad og pensjonsforpliktelsen viser følgende:

	2011	2010	2009	2008	2007
RESULTATREGNSKAPET					
Årets servicekost	351	320	365	347	351
Årets rentekostnad	318	345	313	389	311
Årets avkastning	-309	-340	-312	-276	-240
Årets estimatavvik	67	-163	57	48	54
Sum i resultatregnskapet	427	163	424	508	476
BALANSEN					
Totale forpliktelser	-10 333	-8 910	-7 963	-8 277	-8 378
Pensjonsmidler	6 821	6 520	5 951	5 589	5 211
Sum netto udekket	-3 512	-2 389	-2 012	-2 688	-3 167
Netto estimatavvik	2 624	1 435	691	1 362	1 974
Sum bokført i balansen	-888	-954	-1 321	-1 326	-1 193

1 % endring i diskonteringsrenten endrer forpliktelsen med mellom 15 og 22 %.

Følgende parametre er brukt i beregningene de siste årene:

	2011	2010	2009	2008	2007
Diskonteringsrente	2,80 %	3,80 %	4,50 %	4,00 %	4,90 %
Forventet avkastning	4,00 %	4,60 %	5,60 %	5,50 %	5,24 %
Gjennomsnittlig lønnsvekst	3,30 %	3,50 %	4,00 %	4,25 %	4,70 %
G-regulering	3,20 %	3,75 %	4,00 %	4,25 %	4,25 %
Korridor: % av max (PBO, midler)	10,00 %	10,00 %	10,00 %	10,00 %	10,00 %
Årlig reg. av pensjoner under utbetaling	2,45 %	3,00 %	4,25 %	4,25 %	4,25 %
Gjennomsnittlig arbeidsgiveravgift	14,1 %	14,1 %	14,1 %	14,1 %	14,1 %

Gjennomsnittlig forventet levetid (i antall år) for en person som pensjonerer seg når han/hun fyller 65 er som følger:

- Mann	17 år
- Kvinne	20 år

Forutsetninger for dødelighet er basert på anbefalinger fra aktuar, publiserte statistikker og erfaringer i hvert enkelt land. Dødelighetsforutsetninger i Norge er basert på dødelighetstabell K2005.

21 Andre avsetninger for forpliktelse

	Miljø- avsetning	Ventelønn omstilling og restruk.	Annet	Sum
Avsetning andre forpliktelse 2011				
Inngående balanse	110	54	130	294
Endret avsetning i året	0	0	40	40
Benyttet i løpet av året	0	-6	-48	-54
Sum	110	48	122	280

	Miljø- avsetning	Ventelønn omstilling og restruk.	Annet	Sum
Avsetning andre forpliktelse 2010				
Inngående balanse	110	59	114	283
Endret avsetning i året	0		32	32
Benyttet i løpet av året	0	-5	-17	-22
Sum	110	54	129	293

Klassifikasjon i balansen	2011	2010
Andel langsiktig gjeld	250	293
Andel kortsiktig gjeld	31	0
Sum	281	293

Ventelønn – omstillingsforpliktelse

I forbindelse med stiftelsen av NSB AS ble selskapet påført forpliktelse til å refundere ventelønn til de som ble oppsagt på grunn av overtallighet før 1. januar 2005. NSB ble i den forbindelse kompensert for en begrenset beregnet forpliktelse som inngår i annen langsiktig gjeld i balansen.

Yrkesskade

Erstatning for yrkesskade som personer ble påført i perioden 1. januar 1990 frem til etableringen av NSB BA 1. desember 1996 dekkes av selskapet. Det er i regnskapet foretatt avsetninger til å dekke estimert forpliktelse basert på forventninger til saker som er under behandling, samt ikke rapporterte, men påregnelige saker.

Miljøforurensninger

NSB-konsernet har som tog- og verkstedsoperatør og eiendomsbesitter et betydelig ansvar for forurensninger som skyldes virksomheten. Kjente forpliktelser er kvantifisert og avsatt i regnskapet. Etter hvert som forholdene blir ryddet og klargjort tilbakeføres avsetningen mot erlagte kostnader. Kjente forpliktelser er kvantifisert og avsatt i regnskapet. Beste estimat er benyttet.

Forurenset grunn - solgte tomter

Ved salg av tomter er det i noen tilfeller oppdaget forurensning i grunn som skyldes kreosot. Ved etablering av NSB BA var selve forurensningsproblematikken kjent, men ikke omfanget, og det ble ikke avsatt for miljøforpliktelser på grunn av at NSB BA ikke var forurenser.

Forurenset grunn - utviklingstomter i eiendomsvirksomheten

Undersøkelser av grunn indikerer latente miljøforpliktelser. Ved identifisering av utviklingsprosjekter hensyn tas kostnader til klargjøring av grunn, herunder kostnader relatert til forurensete masser, og disse kostnadene inngår i prosjektkostnadene.

Fredede bygninger – vedlikeholdsforpliktelser

Dersom fredede bygninger benyttes kommersielt, inngår vedlikeholdet som en naturlig del av det løpende vedlikeholdet. Dersom fredede bygninger ikke benyttes kommersielt, foretas det avsetninger for å dekke fremtidige vedlikeholdsforpliktelser med mindre vedlikeholdet forventes dekket av fremtidige leietakere eller eiere.

Rettsvister

NSB-konsernet er innblandet i tvister der en del av dem vil bli prøvd for rettsapparatet. I de tilfeller der det vurderes å foreligge sannsynlighetsovervekt og kvantifiserbar tapsrisiko, gjøres løpende avsetninger i regnskapet.

Avvikling virksomhet

Det er i 2011 avsatt for forpliktelser ved avvikling av godsvirksomhet i Sverige.

22 Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld

	2011	2010
Leverandørgjeld	815	779
Skyldig offentlige avgifter	137	24
Annen kortsiktig gjeld	2 557	2 369
Sum	<u>3 509</u>	<u>3 172</u>

Andel av gjeld til andre nærstående parter er i 2011: 4 MNOK (2010: 3 MNOK).

Bokført verdi av leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld tilsvarer virkelig verdi. Annen kortsiktig gjeld inneholder forskuddsbetalte inntekter, periodiserte personalkostnader og andre periodiserte kostnader.

23 Tap på kontrakter

Det er i 2011 foretatt avsetning på 16 MNOK (2010: 12 MNOK) for fremtidig tap kontrakter i persontog og bussvirksomheten, herav utgjør 5 MNOK (2010: 0) persontog og 11 MNOK (2010:16MNOK) buss

24 Personalkostnader

	2011	2010
Lønn, inkludert arbeidsgiveravgift	5 476	5 062
Pensjonskostnader – tilskudds baserte pensjonsordninger (note 20)	96	72
Pensjonskostnader - ytelsesbaserte pensjonsordninger (note 20)	427	163
Andre personalkostnader	76	73
Sum	<u>6 075</u>	<u>5 370</u>

Lønn til konsernsjef og ledende ansatte er omtalt i noten for nærstående parter (note 30).

	2011	2010
Gjennomsnittlig antall årsverk	10 487	9 992
Gjennomsnittlig antall ansatte	12 840	12 136

Beregningen er basert på en vektning av faktiske antall årsverk gjennom året.

25 Av- og nedskrivninger

	2011	2010
Årets avskrivninger varige driftsmidler (note 7)	1 150	1 026
Årets nedskrivninger varige driftsmidler (note 7)	27	20
Årets avskrivninger investeringseiendommer (note 8)	32	40
Årets nedskrivninger investeringseiendommer (note 8)	0	-1
Årets avskrivninger immaterielle eiendeler (note 6)	20	20
Årets nedskrivninger immaterielle eiendeler (note 6)	57	47
Sum	1 286	1 152

26 Andre kostnader

	2011	2010
Salgs- og administrasjonskostnader	839	763
Energi og brensel vedr. drift	1 016	911
Kostnader lokaler, leie maskiner, rep. og vedlikehold	1 386	1 271
Andre driftskostnader	1 519	1 333
Sum	4 760	4 278

	2011	2010
Spesifikasjon av revisjonshonorar (eksklusive mva.):		
Lovpålagt revisjon	6	7
Skatterådgivning	1	0
Andre tjenester utenfor revisjon	1	1
Sum	8	8

27 Finansielle poster

	2011	2010
Renteinntekter	399	314
Utbytte	10	11
Andre finansinntekter	3	2
Netto valutagevinster/tap	84	24
Sum finansinntekter	496	351
Rentekostnader	-510	-373
Andre finanskostnader	-24	-11
Netto valutagevinst/tap	-84	0
Sum finanskostnader	-618	-384
Urealiserte verdiendringer	-220	-25
Sum finansielle poster	-342	-58

Virkelig verdiendring finansielle instrumenter p.g.a. endring i egen kredittrisiko er 0 begge år.

28 Leiekostnader

	2011	2010
Leie av maskiner/utstyr, ikke balanseførte driftsmidler	111	89
Leie av eiendom (eksternt)	137	76
Sum	248	165

29 Finansiell risikostyring

Kapitalforvaltning

Konsernets mål for kapitalforvaltningen er å trygge fortsatt drift ved å sikre avkastning for eierne og opprettholde en optimal kapitalstruktur for derved å redusere kapitalkostnadene. Avkastningsmålet for NSB-konsernet er satt til 7,2 % av virksomhetens egenkapital. Konsernet forvalter noe av overskuddslikviditeten i rentebærende produkter som f.eks innskudd, sertifikater, obligasjoner. Forvaltningen skjer i samsvar med retningslinjer fastsatt av konsernstyret. Styret vedtar prinsipper for den overordnede risikostyringen og angir retningslinjer for spesifikke risikoområder. I samsvar med retningslinjenes krav til sikkerhet, risikospredning og likviditet, skal NSB maksimere avkastningen av de forvaltede midler.

Den totale risiko for kapitalforvaltningen skal være lav. Plasseringer skal foretas i rentebærende produkter i norske kroner og det fastsettes kredittrisikorammer for konsernets plasseringer.

NSB har høy kredittverdighet. Standard & Poor's og Moody's har gitt NSBs kredittrater for langsiktig låneopptak på henholdsvis AA- og Aa2.

Finansielle risikofaktorer

Risikostyring for konsernet ivaretas av den sentrale finansavdeling i konsernet. Finansavdeling identifiserer, måler, sikrer og rapporterer finansiell risiko i samarbeid med de ulike driftsenhetene.

Konsernets aktiviteter medfører ulike typer finansiell risiko: markedsrisiko (valuta-, rente- og prisrisiko), kredittrisiko og likviditetsrisiko. Konsernets krav til risikostyring fokuserer på kapitalmarkedenes uforutsigbarhet og en skal gjennom forvaltningen tilstrebe å minimalisere de potensielle negative effektene på konsernets finansielle resultater. Konsernet benytter finansielle derivater for å sikre seg mot visse risikoer.

Markedsrisiko

Valutarisiko

Valutarisiko er risiko for at svingninger i valutakursen fører til endringer i konsernets resultat, balanse eller kontantstrømmer.

Konsernet opererer nordisk og foretar innkjøp fra utenlandske leverandører og er dermed eksponert for valutarisiko. Konsernet minimerer valutarisiko ved å inngå større investeringer i norske kroner fra utenlandske leverandører, for eksempel innkjøp av nye tog. Målsetningen er å skape forutsigbarhet med hensyn til utbetalinger i fremtiden målt i NOK.

All gjeld i utenlandsk valuta er sikret med valutaswaper og endring i verdi motsvares av verdiendring på derivatene. Konsernet er dermed ikke eksponert for valutarisiko på gjeld.

Konsernet har enkelte investeringer i utenlandske datterselskaper der netto eiendeler er utsatt for valutarisiko ved omregning. Valutaeksponering fra konsernets nettoinvesteringer i utenlandsk virksomhet styres i hovedsak gjennom låneopptak i den relevante utenlandske valutaen.

Renterisiko

Renterisiko er risiko for at et finansielt instruments virkelig verdi eller framtidige kontantstrømmer vil svinge på grunn av endringer i markedsrenten.

Konsernet er eksponert for renteendringer. Morselskapet benytter renteswaper for å redusere renterisikoen og for å oppnå ønsket rentestruktur på gjeldsporteføljen. Målsetningen er å redusere risiko knyttet til mulige framtidige renteøkninger, og skape større forutsigbarhet knyttet til framtidige rentebetalinger. Det er etablert retningslinjer som regulerer andelen av lån som skal rentereguleres i en tolv måneders periode, og for rentebindingen på porteføljen.

Inngåtte swaper gir risiko for endring i balanseførte virkelig verdi ved måling opp mot langsiktig rentenivå.

Sensitivitetsvurderinger per 31.12.2011

Renterisiko beregnes med utgangspunkt balanseførte langsiktige lån med tilhørende renteswaper. Renterisiko ved renteendring på 50 basispunkter gir en estimert risiko for verdiendring på 115 MNOK (2010: 50 pkt. 30 MNOK). Denne beregning er foretatt på grunnlag av en sannsynlig utvikling i rentenivået i den kommende perioden.

Ettersom konsernet ikke har noen betydelige rentebærende eiendeler, er konsernets resultat og kontantstrøm fra driften i hovedsak uavhengig av endringer i markedsrenten.

Øvrig prisisiko

Konsernet er utsatt for prisisiko knyttet til strøm og diesel til transport- og eiendomsvirksomheten. Konsernet foretar sikring av fremtidige strøm og dieselpriser. Målet er å oppnå lavere og mer forutsigbare priser over tid.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko vil være potensiell manglende evne til rettidig innfrielse av løpende økonomiske forpliktelser.

NSB's ledelse overvåker konsernets likviditetsreserve (bestående av lånefasilitet og kontantekvivalenter) gjennom rullerende prognoser basert på forventet kontantstrøm i konsernet.

NSB reduserer likviditetsrisikoen knyttet til forfall på finansielle forpliktelser mellom annet ved hjelp av spredt forfallsstruktur, tilgang til flere finansieringskilder i Norge og internasjonalt, samt tilstrekkelig likviditet til å dekke planlagt drifts-, investerings-, og refinansieringsbehov uten opptak av ny gjeld innenfor en tidsperiode på 12 måneder. Likviditeten består av bankinnskudd, sertifikater og kommitterte trekkrettigheter. NSB's revolverende trekkrettighet er på 1 500 MNOK og forfaller juli 2013. Trekkrettigheten vil bli fornyet i 2012. Den høye kredittratingen gir NSB gode lånemuligheter.

Tabellen viser fremtidige forfall for konsernets kontraktuelle forpliktelser per 31.12.2011:

Likviditetsrisiko	< 1 år	1-2 år	2-5 år	> 5 år
Kortsiktige forpliktelser	3 509	0	0	0
Lån	173	146	3 033	4 742
Nye tog	1 655	830	0	0
Varige driftsmidler	545	153	130	1 198
Investeringseiendommer	0	0	0	2 318

Kredittrisiko

Kredittrisiko er det tap som NSB konsernet vil kunne bli påført dersom en motpart ikke gjør opp sine finansielle forpliktelser. Konsernets eksponering for kredittrisiko påvirkes hovedsakelig av individuelle forhold knyttet til hver enkelt kunde. Persontog- og bussvirksomheten selger transporttjenestene hovedsakelig kontant. Kredit gis til kunder som er offentlige myndigheter og hvor det foreligger langsiktige avtaler. Godsvirksomheten omsetning er fordelt på flere mellomstore kunder som en følger økonomisk utvikling av gjennom oppdaterte kredittvurderinger. Øvrige datterselskap har morselskap som største kunde. Konsernet er derfor i liten grad utsatt for kredittrisiko.

NSB er eksponert for kredittrisiko gjennom plasseringer av overskuddslikviditet hos utstedere av verdipapirer. Morselskapet har etablert rammer for kreditteksponering mot sektorer og institusjoner basert på kredittvurderinger.

NSB har risiko på motpartene i rente- og valutaderivatene og har fokus på motpartsrisikoen i finansielle transaksjoner.

NSB vurderer maksimal kredittrisiko til å være følgende:

	2011	2010
Kontanter og bankinnskudd	1 208	1 779
Sertifikater (plasseringer)	355	701
Finansielle derivater	1 060	629
Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	1 596	1 517
Sum	4 219	4 626

Kredittrisikoen reduseres gjennom spredning på flere motparter. Det praktiseres strenge krav til motpartens kredittverdighet. Kravet er at motparten i finansielle transaksjoner skal minimum inneha en A-rating fra internasjonalt ratingbyrå. Motpartsrisikoen blir overvåket løpende. NSB AS har avtaler som regulerer juridiske motregningsrettigheter i en konkurssituasjon (ISDA avtaler) med 19 banker.

Overskuddslikviditet plasseres i norske obligasjoner og sertifikater med kort løpetid. Det er etablert rammer for kreditteksponering mot de forskjellige sektorene, og det er etablert rammer for enkelte virksomheter basert på kredittvurdering.

Konsernstyret har gitt det heleide datterselskapet Finse Forsikring AS utvidede rammer i forhold til plassering av overskuddslikviditet. Selskapet har gjort investeringer i fire noterte aksjefond på Oslo Børs; Skagen Global, Nordea Internasjonale aksjer, Storebrand Global Quant Equity og Delphi kombinasjon.

Presentasjonen viser resultateffekten før skatt ved angitt kursnedgang på porteføljen i forhold til kurser på balansedagen:

Porteføljepisiko ved verdifall på 36 % gir en estimert risiko på 15 MNOK (2010: 48 % -19 MNOK). Denne vurdering og fastsettelse av prosentsetser for verdifall er foretatt i samsvar med finanstillsynets forskrift om rapportering av stresstester for forsikringsselskap og pensjonsforetak.

30 Nærstående parter

NSB har følgende nærstående parter:

Eier

Som eier av NSB er staten ved Samferdselsdepartementet (SD) nærstående part. I tillegg vil andre virksomheter som eid av staten ved Samferdselsdepartementet være nærstående part med NSB.

Selskap i samme konsern

Alle datterselskap, tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter som angitt i note 2, 9 og 33 samt andre konsernselskaper som er nærstående til disse selskapene vil være nærstående parter av NSB.

Styret og ledende ansatte

Personer som inngår i konsernets ledelse eller styret er også nærstående parter av NSB.

Nedenfor følger oversikt over transaksjoner, mellomværende og sikkerhetsstillelser med nærstående parter:

	2011	2010
Salg av varer og tjenester:		
Offentlig kjøp av persontrafikkjenester	2 176	1 673
Salg av andre varer og tjenester	72	119
Sum	<u>2 248</u>	<u>1 792</u>
Kjøp av varer og tjenester:		
Kjøp av varer og tjenester	<u>126</u>	<u>174</u>

Mellomværende med nærstående parter som følge av kjøp og salg av varer og tjenester:

	2011	2010
Fordringer på:		
Tilknyttede selskaper	4	3
Virksomheter eid av Samferdselsdepartementet	22	28
Sum	<u>26</u>	<u>31</u>

Gjeld til:	2011	2010
Virksomheter eid av Samferdselsdepartementet	4	7
Sum	4	7

Lån til nærstående parter	2011	2010
Tilknyttede selskaper	44	58
Felleskontrollert virksomhet	4	32
Sum	48	90

Det er ingen lån fra nærstående parter.

Sikkerhetsstillelse

NSB AS har stilt garanti for regulering av pensjonsforpliktelsene ved et opphør av Nettbuss AS slik at overføringsavtalen av 1974 kan legges til grunn. Konsekvensen er at Nettbuss AS ikke kan gjøre endringer i pensjonsordningen uten godkjennelse fra styret i NSB AS.

NSB AS har stilt en morselskapsgaranti på 40 MSEK for sitt heleide datterselskap Svenska Tågkompaniet AB overfor Värmlandstrafik AB for konsesjon til å kjøre togtrafikk i Värmland i Sverige.

Ytelser til ledende ansatte og styret

(Tall i TNOK)

Styremedlemmer:	Tittel:	2011	2010
Ingeborg Moen Borgerud	Styreleder	353	342
Bjarne Borgersen	Nestleder (fra 28 juni 2011)	189	172
Tore H. Rasmussen	Styremedlem	177	172
Erlend Helle	Styremedlem (fra 28 juni 2011)	62	0
Tuva Barnholt	Styremedlem (fra 28. Juni 2011)	62	0
Christian Brinch	Nestleder (frem til 28. juni 2011)	141	208
Bente Hagem	Styremedlem (frem til 28. juni 2011)	116	172
Øystein Aslaksen	Ansattes representant	177	172
Audun Sør-Reime	Ansattes representant	741	687
Jan Audun Strand	Ansattes representant	182	172
Sum		2 200	2 097

De ansatte er medlemmer i kollektive pensjonsordninger. Premie til ordningene er ikke medtatt ovenfor Generalforsamlingen i NSB AS har vedtatt års honorar for styreleder på 359 TNOK, nestleder på 218 TNOK og de øvrige styremedlemmene 179 TNOK hver. I tillegg er det vedtatt honorar til medlemmer i revisjonsutvalget med 55 TNOK for leder og 33 TNOK for hvert av de andre medlemmene. Godtgjørelsen til ansatte i styret er opplyst inklusive lønn som de mottar som medarbeidere i virksomhetene.

2011

(Tall i TNOK)

Konsernledelsen:	Tittel:	Lønn	Andre ytelser	Sum betalte ytelser	Beregnet pensjonskostnad
Geir Isaksen	Konsernsjef (fra 1.september 2011)	1 067	0	1 067	225
Einar Enger	Konsernsjef (frem til 12.mai 2011)	1 556	102	1 658	899
Tom Ingulstad	Konserndirektør, Leder NSB persontog	1 685	102	1 787	799
Kjell Haukeli	Direktør Økonomi og finans	1 207	102	1 309	141
Arne Fosen	Konserndirektør Strategi- og forretningsutv.	1 645	98	1 743	340
Wenche Rasch	Konserndirektør, komm. og samf.kontakt	958	100	1 058	0
Arne Veggeland	Adm. direktør Nettbuss	1 739	145	1 884	246
Are Kjensli	Adm. direktør CargoNet	1 642	222	1 864	535
Pål Berger	Adm. direktør. Rom Eiendom	2 746	6	2 752	1 606
Sum		14 245	877	15 122	4 791

Konserndirektør Arne Fosen var konstituert konsernsjef fra 13.mai -31.august 2011.

2010

(Tall i TNOK)

		Lønn	Andre ytelser	Sum betalte ytelser	Beregnet pensjons- kostnad
Konsernledelsen:	Tittel:				
Einar Enger	Konsernsjef	2 521	210	2 731	1 844
Tom Ingulstad	Konserndirektør, Leder NSB persontog	1 542	103	1 645	748
Kjell Haukeli	Direktør Økonomi og finans	1 173	103	1 276	221
Arne Fosen	Konserndirektør Strategi- og forretningsutv.	1 493	99	1 592	406
Wenche Rasch	Konserndirektør, komm. og samf.kontakt	329	35	364	0
Arne Veggeland	Adm. direktør Nettbuss	1 655	181	1 836	213
Stein Nilsen	Konserndirektør, Leder NSB persontog	1 125	54	1 179	617
Sum		9 838	785	10 623	4 049

Konsernledelsen er medlemmer i selskapenes kollektive pensjonsordninger som omfatter alle ansatte. Beregnet kostnad for tilleggspensjon over drift er vist i kolonnen ovenfor. For konsernsjef er det inngått avtale om pensjonstilskudd på 30 % utover 12G.

Enkelte i konsernledelsen har en bonusordning som kan gi inntil 3 måneders (for konsernsjef inntil 4 måneders) lønn i tilleggsutbetaling. Bonus utbetales med bakgrunn i en evaluering basert på hovedelementene personlig satte mål samt virksomhetens økonomiske resultat og oppnådd kundetilfredshetsindeks. Utbetalt bonus er medtatt i lønn i oppstillingen ovenfor. Andre ytelser inneholder fordel av avis, kommunikasjon, fri bil og fast bilgodtgjørelse.

31 Betingede utfall

Konsernet har betingede forpliktelser knyttet til rettslige krav oppstått i forbindelse med den ordinære driften. Det er ikke forventet at det vil oppstå noen vesentlige forpliktelser knyttet til de betingede forpliktelsene utover det som allerede er avsatt i regnskapet.

Undersøkelser av konsernets eiendomsmasse indikerer latente miljøforpliktelser. Oppryddingskostnadene for utviklingseiendommene kostnadsføres ved utvikling, i hovedsak som del av prosjektkostnadene.

Ved selskapsdannelsen i 1996 overtok NSB BA eiendommer fra staten ved forvaltningsbedriften NSB. Arbeidet med hjemmelsoverføringen er ikke fullført og forventes å ta flere år. For å overføre hjemmel for solgte eiendommer har det i enkelte tilfeller vært nødvendig å innhente Jernbaneverkets samtykke for de enkelte overdragelser.

32 Virksomhetssammenslutninger

Nettbusskonsernet har foretatt oppkjøp av følgende datterselskap:

2011

Last og Buss Vest AS
 Industrivej 18 Skibby ApS
 Industrivej 22 Skibby ApS

2010

Buss og Klima AS
 Klæburuten AS og
 Stadsbussarna AB.

Tabellen nedenfor viser allokering av vederlaget på overtatte eiendeler og forpliktelser

	2011	2010
Vederlag, anskaffelseskost	10	60
Virkelig verdi av tidligere eierandel ved trinnvise oppkjøp, resultatført		9
Samlet verdi nye datterselskap	10	69

Balansførte beløp av identifiserbare eiendeler og forpliktelser som følge av oppkjøpet:

Kontanter og bankinnskudd	1	8
Varige driftsmidler	7	115
Utsatt skattefordel	0	2
Immaterielle eiendeler	0	13
Varer	2	0
Kundefordringer og andre fordringer	2	26
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	-6	-6
Pensjonsytelser og lignende	0	-35
Lån	0	-98
Utsatt skatt på merverdier på driftsmidler	-1	-2
Sum netto identifiserbare eiendeler	5	23
Goodwill	5	46
Sum	10	69

Virkelig verdi av oppkjøpte eiendeler og gjeld tilsvarer med unntak av driftsmidler og goodwill bokført verdi i de oppkjøpte selskap. For varige driftsmidler utgjorde merverdi ved oppkjøp i 2011 ca 1 mill. i tillegg er det allokert ca 5 mill til goodwill.

Nettbusskonsernet har i tillegg foretatt følgende oppkjøp av resterende eierandel i datterselskapet**2011**

Borg Buss AS (resterende andel på 50 %)
Nettbuss Express AB (resterende andel på 9,9 %)

2010

Telemark Kollektivtrafikk AS (resterende andel på 35 %)

Virkingen av transaksjonene kan oppsummeres som følger

	2011	2010
Balansført verdi av kjøpt ikke-kontrollerende eierinteresser	19	1
Vederlag	-12	-3
Differanse justert mot egenkapital til morselskapets aksjonærer	7	-2

33 Felleskontrollert virksomhet

Datterselskapet Rom Eiendom AS har andeler i følgende felles kontrollerte foretak:

Felles kontrollerte foretak:	Anskaffet	Kontoradr.	Stemme/ res.andel
Alfheim Utvikling AS	2000	Oslo	50 %
Alna Nord Utvikling AS	2000	Oslo	50 %
Grefsen Utvikling AS	2000	Bærum	50 %
Gulskogen Hage-By Utvikling AS	2005	Drammen	50 %
Sjøfront Utvikling AS	2005	Oslo	50 %
Harbitz Allé Utvikling AS	2006	Oslo	50 %
Alfheim Bolig AS	2006	Oslo	50 %
Bellevue Utvikling AS	2006	Fredrikstad	50 %
Strandsonen Utvikling AS	2007	Hamar	50 %
Jessheim Byutvikling AS	2007	Ullensaker	50 %
Oslo S Utvikling AS	2000	Oslo	33 %

Beløpene under viser konsernets andel av eiendeler og gjeld samt av salg og resultat av investeringen i den felles kontrollerte virksomheten. Beløpene er inkludert i konsernets balanse og resultatregnskap:

Eiendeler	2011	2010
Varige driftsmidler	128	910
Omløpsmidler	1 476	462
Sum	1 604	1 372
Gjeld	2011	2010
Langsiktig gjeld	981	618
Kortsiktig gjeld	149	165
Sum	1 130	783
Netto eiendeler	474	589
Resultat	2011	2010
Salgsinntekt	37	199
Kostnader	59	154
Årsresultat etter skatt	-22	45

Oslo S Utvikling(OSU) er et utviklingsselskap stiftet med formål å bygge ut eiendommer i Bjørvika, Oslo hvor NSB-konsernet eier en tredjedel.

De viktigste prosjektene i OSU er

Avsluttede prosjekt

PwC-bygget ble solgt i februar 2006 (forwardkontrakt) og bygget var ferdigstilt i desember 2007. Salgsgevinsten er tidligere inntektsført.

KLP-bygget ble ferdigstilt og overlevert til kjøper KLP våren 2010. For boligdelen er 52 av 53 leiligheter solgt per 31.12.2011. En leilighet er beholdt som visningsleilighet. KLP bygget er inntektsført i henhold til IAS 11. Gevinster fra boligseksjonen tas til inntekt ved overlevering til kjøper ihht IAS 18.

Visma-bygget ble solgt i februar 2006 (forwardkontrakt) og ble ferdigstilt i 2011, til brutto salgpris MNOK 920 (eiendomsverdi). Oppføring av Visma-bygget behandles som en anleggskontrakt etter IAS 11 og gevinst er tatt til inntekt i henhold til prosjektets fremdrift/ferdigstillelsesgrad.

Pågående prosjekter

For Snøhettabygget/Deloittebygget er det inngått leiekontrakt med Deloitte. Forventet ferdigstillelse er høsten 2013.

For DnB-Nor byggene er det inngått leiekontrakt og byggene planlegges ferdigstilt i 2012-2013. Kontraktens leietid er 15 år med opsjoner på forlengelse. Medio januar 2012 er det inngått avtale med DNB Liv om salg av alle byggene. Risikoovergang for byggene vil være ved ferdigstillelse.

Infrastrukturprosjekter

OSU eier 34 % av Bjørvika Utvikling / Bjørvika Infrastruktur som hovedsakelig driver med utbygging av infrastruktur i Bjørvika, med et kostnadsanslag på MNOK 2 000 - 2 500. Kostnadene dekkes av utbyggere med et fastsatt beløp per kvadratmeter som bygges ut, samt et bidrag på MNOK 300 fra Oslo Kommune. Betalingstidspunktene reguleres av prosjektets fremdrift, med 30 % ved byggestart over bakken, 50 % ved råbygg ferdig satt opp og 20 % ved ferdig bygg. Infrastrukturbidragene er innarbeidet i kostnadsestimatene knyttet til de ulike byggene. All infrastruktur skal overføres Oslo Kommune uten vederlag.

Øvrige prosjekter

Grefsen Utvikling AS

Gjennom utviklingsselskapet Grefsen Utvikling AS blir det utviklet et større boligområde på Grefsen i Oslo. Prosjektet skal bygge ca 1 000 boliger. Byggingen av de to første byggene har startet i 2011.

Jessheim Byutvikling AS

Gjennom utviklingsselskapet Jessheim Byutvikling AS skal det utvikles et kombinert bolig og næringsområde i Jessheim kommune. Totalt skal det bygges ca 850 boliger gjennom prosjektet

34 Hendelser etter balansedagen

Nettbuss AS kjøpte med virkning fra 1. januar 2012 51 % av aksjene i Fjord1 Nordvestlandske AS sin bussvirksomhet for 103,9 MNOK. Fjord1 har en treårig salgsoptjon på de resterende 49 % av aksjene. Nettbuss AS har også kjøpt 2 heleide og 2 deleide verkstedselskaper fra Fjord1 Vestlandske AS for 8 MNOK. Fjord1 Vestlandske AS kjøpte samtidig som en del av avtalen 34 % av aksjene i Nettbuss Ekspress AS for 5,8 MNOK.

Til generalforsamlingen i NSB AS

Revisors beretning

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for NSB AS som består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet og konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2011, resultatregnskap, endringer i egenkapital og kontantstrøm for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapet og konsernet NSB AS' finansielle stilling per 31. desember 2011 og av deres resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

PricewaterhouseCoopers AS, Postboks 748 Sentrum, NO-0106 Oslo
T: 02316, www.pwc.no
Org.no.: 987 009 713 MVA, Medlem av Den norske Revisorforening

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen og redegjørelsen om foretaksstyring

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og redegjørelsen om foretaksstyring om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til dekning av tap er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 "Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon" mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 15. februar 2012

PricewaterhouseCoopers

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Geir Haglund', is written over the printed name.

Geir Haglund
Statsautorisert revisor

Eierstyring og selskapsledelse (corporate governance) i NSB-konsernet

1. Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse

Denne redegjørelsen er satt opp iht. inndelingen i *norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse*. NSB AS og NSB-konsernet følger denne anbefalingen, men med avvik som følge av at selskapet ikke er børs-notert, er et statsaksjeselskap med staten som eeneier, og begrensninger i selskapets vedtekter. Formålet med anbefalingen er at selskaper som er notert på regulerte markeder i Norge skal ha eierstyring og selskapsledelse som klargjør rolledelingen mellom aksjeeiere, styre og daglig ledelse utover det som følger av lovgivingen. God eierstyring og selskapsledelse vil bidra til å styrke tilliten til selskapet blant aksjeeiere, i kapitalmarkedet og hos andre interessenter. Konsernstyret har vedtatt et verdigrunnlag og retningslinjer for etikk og samfunnsansvar som er publisert på nsb.no.

2. Virksomhet

NSB er et transportkonsern med aktivitet i Norge og øvrige nordiske land. Morselskapet NSB AS eies av staten ved Samferdselsdepartementet. Konsernets hovedkontor er i Oslo. Selskapets virksomhet fremgår av vedtektene:

- *Selskapets samfunnsoppdrag er å sørge for effektiv, tilgjengelig, sikker og miljøvennlig transport av personer og gods.*
- *Selskapet skal drive persontrafikk med tog i Norge, transport av personer og gods i Norge og øvrige nordiske land samt virksomhet som står i naturlig sammenheng med dette.*
- *Virksomheten kan drives av selskapet selv, av heleide datterselskaper eller gjennom andre selskaper det har eierandeler i eller samarbeider med. Selskapet kan drive virksomhet i øvrige nordiske land i den grad det bidrar til å styrke selskapets konkurranseevne på det norske markedet og/eller bidrar til å styrke selskapets evne til å løse de samfunnsmessige oppgavene som begrunner statens eierskap.*

3. Selskapskapital og utbytte

NSB AS er et statsaksjeselskap. Statsaksjeselskapene er aksjeselskaper hvor staten eier alle aksjene. Ansvarlig statsråd eller den han bemyndiger, ivaretar aksjonærenes rettigheter på generalforsamlingen.

Av viktige sær regler for statsaksjeselskaper er:

- Generalforsamlingen er ikke bundet av styrets forslag til utbytte.
- Riksrevisjonen fører kontroll med forvaltningen av statens eierinteresser og har rett til å kreve de opplysninger den finner å ha behov for fra administrerende direktør, fra styret og fra revisor.

Regjeringen har for de nærmeste tre til fem år lagt til grunn en forventning om 50 % utbytte av konsernets årsresultat etter skatt, men fastsettingen av utbyttet vurderes hvert enkelt år. Det er ikke gitt styrefullmakt til å foreta kapitalforhøyelse.

4. Likebehandling av aksjeeiere og transaksjoner med nærstående

Selskapet har en aksjeklasse. Aksjene er ikke notert på børs, og det foregår ikke transaksjoner av aksjene. Samferdselsdepartementet og NSB AS har inngått avtale om offentlig kjøp av persontrafikkjenester for å sikre et tog tilbud på strekninger som ikke er kommersielt lønnsomme. Tilsvarende har Samferdselsdepartementet inngått avtale med NSB's datterselskap NSB Gjøvikbanen AS om å trafikere Gjøvikbanen. Retningslinjer for behandling av ikke uvesentlige transaksjoner mellom selskapet og styremedlemmer/ledende ansatte er innarbeidet i konsernets etiske retningslinjer og instruks for styre og daglig leder.

5. Fri omsettelighet

Det er ikke vedtektsfestet noen form for omsetningsbegrensninger.

6. Generalforsamling

Generalforsamlingen i NSB består av staten ved Samferdselsdepartementet. Departementet står for innkalling til generalforsamlingen. Ordinær generalforsamling avholdes hvert år innen utgangen av juni måned. Styrets medlemmer, daglig leder og revisor har møterett på generalforsamlingen. De andre punktene i anbefalingen anses ikke som relevante med bakgrunn i selskapets eiersituasjon.

7. Valgkomité

Generalforsamlingen i NSB består av staten ved Samferdselsdepartementet. Generalforsamlingen har ikke oppnevnt en valgkomité.

8. Bedriftsforsamling og styre, sammensetning og uavhengighet

NSB AS har ikke bedriftsforsamling. Styret velges av generalforsamlingen. Styret skal bestå av fra syv til ti medlemmer. Fem eller seks styremedlemmer, herunder styrets leder og nestleder, velges av generalforsamlingen. Styremedlemmenes tjenestetid er to år. To eller tre styremedlemmer med vara medlemmer velges ved direkte valg av og blant de ansatte. Det er inngått avtale om ikke å ha bedriftsforsamling, og de ansatte velger ett styremedlem med vara medlem i tillegg til den representasjon som følger av forrige punktum. Styret er sammensatt slik at det kan ivareta eiers interesser og selskapets behov for kompetanse, kapasitet og mangfold. Ledende ansatte er ikke medlem av styret, og eier ikke aksjer i selskapet. Informasjon om styremedlemmer er lagt ut på nsb.no.

9. Styrets arbeid

Styret følger aksjelovens krav om å forvalte selskapets verdier på vegne av eierne. Styrets arbeid er fastsatt i egen instruks. Styret arbeider etter en årlig arbeidsplan for sin virksomhet. Arbeidsplanen bygger på styrets hovedoppgaver med vekt på mål, strategi, organisering og kontroll av virksomheten. Styret evaluerer årlig sin virksomhet. Styret har fastsatt egen instruks for konsernsjef. Styret skal iht. vedtektene sørge for at selskapet tar samfunnsansvar. Styret har etablert underutvalg for sitt arbeid ved oppnevning av revisjonsutvalg og kompensasjonsutvalg.

10. Risikostyring og intern kontroll

For å sikre helhetlig styring av selskapet er det utarbeidet et eget styringssystem, som omfatter ledelsesdokument, beredskapsplaner, sikkerhetsprosedyrer og prosesser for å styre og kontrollere virksomheten. Som en del av dette er det utarbeidet retningslinjer, rutiner, håndbøker og fullmaktsmatriser for å styre og kontrollere selskapets økonomi, regnskap og finansiering. Det gjennomføres årlig risikoanalyser for konsernets aktiviteter, og det evalueres og iverksettes tiltak for å styre risikobildet. Styret gjennomgår årlig selskapets risikostyring og intern kontroll.

11. Godtgjørelse til styret

Godtgjørelse til styre og ledende ansatte oppgis i note til årsregnskapet. Godtgjørelse til styret er ikke resultatavhengig, og styremedlemmene deltar ikke i insentiv- eller opsjonsprogrammer. Aksjonærvalgte styremedlemmer har normalt ikke tilleggsoppgaver for selskapet.

12. Godtgjørelse til ledende ansatte

Styret tilsetter konsernsjef og fastsetter tilsetningsvilkårene for denne. Styret evaluerer årlig konsernsjefens arbeids- og lønnsvilkår, og gjennomgår betingelsene til øvrige ledende ansatte. Styret har utarbeidet en erklæring om fastsetting av lønn og annen godtgjøring for ledende ansatte. Konsernsjef har fullmakt til å fastsette lønn og annen kompensasjon for selskapets /konsernets øverste ledelse innenfor statens retningslinjer for ansettelsesvilkår for ledere i statlige foretak og selskaper og de prinsipper for lederlønn som er fastsatt av styret. Godtgjørelse til ledende ansatte er beskrevet i note til årsregnskapet.

13. Informasjon og kommunikasjon

Offentlig informasjon om konsernet gis av konsernets ledelse. Datoer for viktige hendelser og publisering av finansiell informasjon legges ut på selskapets internettside.

Gjennom vedtektenes § 10 har NSB en særskilt informasjonsplikt overfor eier om konsernets virksomhet. Styret skal forelegge samferdselsministeren alle saker som antas å være av vesentlig samfunnsmessig eller prinsipiell betydning. Styret skal hvert år legge frem for samferdselsministeren en plan for virksomheten med datterselskaper, som omfatter følgende forhold:

1. Statusbeskrivelse av markedet og konsernet, herunder utviklingen i konsernet siden den forrige planen ble lagt frem.
2. Hovedtrekk ved konsernets virksomhet de kommende år, herunder større omorganiseringer, videreutvikling og avvikling av eksisterende virksomheter og tjenester og utvikling av nye.
3. Konsernets investeringsnivå, vesentlige investeringer og finansieringsplaner.
4. Vurderinger av den økonomiske utvikling i planperioden.
5. Rapport om tiltak og resultater vedrørende selskapets samfunnsoppdrag og samfunnsansvar.

Styret skal forelegge samferdselsministeren vesentlige endringer i slike planer som tidligere er lagt frem.

14. Selskapsovertakelse

Med bakgrunn i eiersituasjonen anses denne delen av anbefalingen ikke å være relevant for selskapet.

15. Revisor

Revisor velges av generalforsamlingen. Revisor fremlegger årlig en plan til styret for gjennomføring av revisjonsarbeidet. Revisor utarbeider årlig et brev til styret, som oppsummerer revisjon av selskapet og status vedrørende selskapets interne kontroll. Revisor har en gang i året et møte med styret uten at daglig ledelse er til stede. Revisor deltar på styremøter som behandler rapportering og andre spørsmål som styret skal uttale seg om. Revisor møter på generalforsamlingen. Revisors godtgjørelse fordelt på revisjon og andre tjenester er beskrevet i note til regnskapet.